

1.)

Előterjesztés

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testület nyílt ülésére

Tárgy: Orosháza Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának időarányos áttekintése

Tisztelt Képviselő-testület!

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának III. fejezete az „Egyenlőség” jegyében, illetve Magyarország Alaptörvénye (továbbiakban: Alaptörvény) XV. Cikke rögzíti a törvény előtti egyenlőséget, a megkülönböztetést tilalmát. Az Alaptörvény továbbá kimondja, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.” Ez utóbbi négy esélyegyenlőségi célcsoportot képez az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) értelmében.

Az esélyegyenlőség iránti igény, valamint elősegítése, annak a ténynek a felismerésén alapul, miszerint a különböző társadalmi csoportok, és azok tagjai vagyoni, családi, gazdasági helyzetük szerint jelentősen különböznek egymástól, és ez a különbözőség mindennapjaikra is kihat: aki hátrányosabb helyzetben van, annak kisebb az esélye a továbbtanulásra, a munkához jutásra, a szakképzettség elnyerésére, a magasabb fizetésre, magasabb társadalmi státusz és presztízs elérése.

Az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás előmozdítása elsősorban állami kötelezettség. Az Ebktv. 31. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzatok ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogadnak el, melyben helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) kormányrendelet (továbbiakban: kormányrendelet) 1. § (1) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat által készített helyi esélyegyenlőségi program helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll. A program célja a hátrányos megkülönböztetés megelőzése, és az egyes társadalmi csoportok esélyegyenlőségének elősegítése, különös tekintettel a kiemelt védett csoportokra. Ennek elérése rendkívül összetett, komplex feladat.

Orosháza Város Önkormányzata a 2018-2023. közötti időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját (továbbiakban: Program) a 250/2018. (XII.20.) Kt. számú döntésével elfogadta. A Program elérhető a <https://oroshaza.hu/forums/oroshaza-helyi-eselyegyenlosegi-program/> cím alatt.

A Program célja a törvénnyel egyezően annak biztosítása, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, különös tekintettel a védett csoportokra (romák, mélyszegénységben élők; gyermekek; nők; idősek; fogyatékkal élők).

Az Ebktv. 31. § (4) bekezdése értelmében a Tisztelt Képviselő-testület két évente áttekinti a Program időarányos megvalósulását, valamint szakmai tartalmát.

A Tisztelt Képviselő-testület elé tárt előterjesztés tartalmazza a munkacsoportok vezetőinek beszámolóit az egyes területek esélyegyenlőségét elősegítő tevékenységekről.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében létrehozásra került a Program Fóruma (továbbiakban: Fórum). A Fórum vezetője a polgármester, tagjai a célcsoportokat képviselő egyes munkacsoport vezetők.

Az esélyegyenlőség fókuszában lévő célcsoportok képviseletére a Fórumon belül munkacsoportok jöttek létre, így:

- Romák, mélyszegénységben élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport,
- Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport,
- Gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport,
- Nők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport,
- Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport.

A munkacsoportok vezetői, illetőleg tagjai az adott célcsoport problémáit jól ismerő, érzékelő szociális és egyéb intézmények munkatársaiból, civil szerveződések tagjai közül kerültek felkérésre 2019. évben, a Fórumot vezető polgármester által. Tevékenységüket térítésmentesen végezték és végzik jelenleg is.

Az előírásoknak megfelelően a Fórum legalább évente egy alkalommal ülésezett. Ülései a Program elfogadása óta: 2019. november 25. (éves Fórum), 2020. szeptember 3. (éves Fórum), 2020. október 8. (áttekintést előkészítő ülés) napján kerültek megtartásra.

Emellett 2019. május 22. napján a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Békés Megyei kirendeltsége, Helyi Esélyegyenlőségi Fórumok Osztálya (2019. augusztusától Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság) Járási Esélyteremtő Felzárkózási Fórumot tartott az orosházi és szarvasi járás témában érdekelt szakembereinek, melynek a Polgármesteri Hivatal Nagytanácskozó terme szolgált helyszínül. A Fórumon előadókét jelen volt Márton Zoltán a Helyi Esélyegyenlőségi Programok országos osztályvezetője.

A munkacsoportok az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében intézkedéseiket partnerségi együttműködésben hajtották végre, azaz azon szervezet segítségével, mely az adott intézkedéssel összefüggésben szakismerettel, hatáskörrel bír.

A felülvizsgálatot a kormányrendelet 6. § (4) bekezdése alapján a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság által működtetett esélyegyenlőségi mentori hálózat munkatársai segítik.

Kiemelendő a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság esélyegyenlőségi mentorának tevékenysége, aki jelentős szakmai támogatást nyújt a helyi esélyegyenlőség érvényre juttatásáért dolgozó referensek, munkacsoportvezetők számára. Az esélyegyenlőségi mentor megvizsgálta a Program időarányos megvalósulásának áttekintését, melyet a vonatkozó jogszabályoknak megfelelőnek ítélt: *„Az abban megfogalmazott felülvizsgálati részek tartalmazzak minden fontos felülvizsgálati elemet, a jogszabályi előírásoknak megfelel a tervezet. Külön kiemelendő városukban a Hep Fórum munkacsoportjaiban végzett munka, a munkacsoportok szerepe a HEP intézkedéseinek megvalósításában.”* (előterjesztés 6. melléklete).

A munkacsoportok beszámolója alapján megállapítható, hogy Orosháza Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának megvalósítása, az intézkedési tervben foglalt célkitűzésekben megjelölt határidők, a tervezetteknek megfelelően, időarányosan zajlik, így az egyes intézkedések kapcsán jelenleg egyéb beavatkozások nem szükségesek.

Fontos megemlíteni, hogy az Egyenlő Bánásmód Hatóság évente egy alkalommal a Polgármesteri Hivatal épületében ügyfélfogadást tart, Dr. Csúri Gábor Békés megyei Egyenlő Bánásmód referens személyében.

Tisztelt Képviselő-testület!

Orosháza Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja felülvizsgálatának előbbieken szereplő törzsanyagához tartoznak még az előterjesztés 1-6. mellékletei, melyek terjedelmükre tekintettel nem kerülnek kiküldésre, de azok megtekinthetők Orosháza város honlapján a képviselő-testületi előterjesztések között (www.oroshaza.hu/ önkormányzat/ képviselő-testületi-, bizottsági munka/ előterjesztések), valamint írásban az Orosházi Polgármesteri Hivatal (5900 Orosháza, Szabadság tér 4-6.) földszint A épület 2. számú irodában.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztés megtárgyalására és a következő határozati javaslat elfogadására:

Határozati javaslat:

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete dönt arról, hogy az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaknak megfelelően a Helyi Esélyegyenlőségi Program kétévente előírt áttekintésének eleget tett. A Képviselő-testület megállapítja, hogy a program intézkedési tervében rögzített intézkedések és határidők megtartottak, ezért a Helyi Esélyegyenlőségi Programot fenntartja.

Végrehajtásért felelős: Dávid Zoltán polgármester a határozat közléséért
Határidő: értelem szerint

Orosháza, 2020. október 16.

Dávid Zoltán
polgármester

Helyi Esélyegyenlőségi Program

A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

Készítette:

Törökné Hajdu Andrea

Törökné Hajdu Andrea

A mélyszegénységben élők és romák
esélyegyenlőségével foglalkozó
munkacsoport vezetője

Orosháza, 2019. november 24.

Helyzetelemzés

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célja a hátrányos megkülönböztetés megelőzése, az egyes társadalmi csoportok esélyegyenlőségének elősegítése. A program elkészítése során kiemelt cél, hogy minden állampolgár számára megvalósuljon az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatás, a munkavállalás területén egyaránt.

A program átfogó célja többek között az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elve, a diszkrimináció- és szegregációmentesség, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy ellátáshoz történő hozzáférés minden helyi lakos számára. A program kiemelt célcsoportjai a különböző okokból valamilyen hátrányt elszenvedő állampolgárok, így a nők, az idősek, a fogyatékkal élők, a gyermekek mellett a mélyszegénységben élők és a romák. A program eredményességét meghatározó fő tényezők között szerepel a fókuszcsoportba tartozó esélybiztosítás szempontjából mélyszegénységben élők és romák számarányának, helyzetének pontos feltérképezése, az esélyegyenlőségüket elősegítő feladatok, szolgáltatások és hozzáférésük számbavétele, az egyes területeken jelentkező problémák feltárása, valamint a fejlesztésre szoruló területek meghatározása.

Magyarország Alaptörvénye rögzíti, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő. Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

A célcsoport definiálásánál fontos megjegyezni, hogy a roma származás és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma. Az viszont kijelenthető, hogy a romák élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

Magyarország Kormánya és az Országos Roma Önkormányzat (a továbbiakban: ORÖ) közös elhatározás alapján a romák és a többségi társadalom együttélésének megerősítése, a közös jövő építése érdekében több intézkedést is tett az elmúlt években. A Kormány programjában célként fogalmazta meg a romák életkörülményeinek javítását és társadalmi beilleszkedésének elősegítését. Ennek érdekében különös hangsúlyt fektet a munkahelyteremtésre és az oktatás területén történő együttműködésre. A közös munka egyrészt jelzi a többségi, nem roma magyar társadalom felé a Kormány elköteleződését a romák felzárkóztatására, másrészt kifejezi a legnagyobb etnikai kisebbségnek, hogy számíthatnak a partneri együttműködésre.

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény lehetőséget teremt arra, hogy a romákat valóban partnerként tekintve bevonják az őket érintő ügyekbe, így ösztönözve részükről az aktivitást és a felelősségvállalást.

A magyarországi romák a cigány nép Magyarországon élő népessége. Ők alkotják az ország legnagyobb hivatalosan elismert kisebbségét. A magyarországi nemzetiségek közül ők az egyedüliek, akik nem rendelkeznek anyaországgal, ezért nem nemzeti kisebbségként, hanem etnikai kisebbségként határozzák meg őket. Magyarországon hivatalosan az az ember roma, aki magát a népszámláláson, a szavazásnál, az iskolában, az önkormányzatnál annak vallja, mivel az 1992-es adatvédelmi törvény alapján az etnikai hovatartozást az érintett írásos beleegyezése nélkül nem lehet nyilvántartani, annak különleges adattartalma okán.

A nemzetiségi önkormányzati rendszer eredménye, hogy a romák Európában egyedül Magyarországon rendelkeznek államilag garantált, országos választáson létrejött képvisellel, amely biztosítja számukra az etnikai autonómiát. A roma népességre vonatkozó hivatalos adat kevés. A népszámlálásokon magukat cigánynak vallók száma messze elmarad a külvilág, a környezetük által annak vélt népesség számától, az előbbi általában az utóbbi 30–40%-át teszi ki (Kemény–Janky 2003). A KSH adatai szerint az utolsó 2011. évi népszámlálás során Magyarországon 315.583 fő vallotta magát cigány (romani, beás) nemzetiségűnek. Ez a magyar népesség 3,2%-a, amely arány a 2001. évi népszámlálás során 2% volt. A legutóbbi népszámláláskor 2011. évben 335 fő orosházi lakos vallotta magát cigány származásúnak, míg 2001. évben 285 fő. A nemzetiségre vonatkozó kérdés 2014. óta része a KSH munkaerő-felmérésének. 2015-ben a romának vallók száma a magánháztartásban élők 3,7 százaléka. A csökkenő nem roma népességgel szemben létszámuk nő, és a demográfiai előrejelzések szerint a következő 50 évben népességen belüli arányuk a jelenlegihez képest duplájára emelkedik. Anyanyelvük általában magyar, de a lovári nyelvet is beszéli néhány százalékuk. Általában

azonos kisebbséghez tartozóval házasodnak, de jellemző körükben a vegyes házasság. A magukat romának vallók között magasabb a fiatalok aránya, az időseké pedig lényegesen alacsonyabb a nem roma lakosságnál. Az idősebb roma generációk alulreprezentáltsága szoros kapcsolatban áll a kedvezőtlen egészségi állapottal, aminek egyik következménye a munkaerőpiacról történő idő előtti kiválás. A roma családok az átlagosnál több gyermeket nevelnek, a nők gyakran már tizenéves korban szülnek, ami részben magyarázhatja a roma nőknek a férfiakhoz képest alacsonyabb munkaerő-piaci jelenlétét.

A legtöbb kutatás kiemeli, hogy a cigányok önbevallása az adott időszak társadalmi viszonyainak, valamint a diszkrimináció, a stigmatizáltság és a rasszista közbeszéd mértékének függvényében változik.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési tervének a mélyszegénységben élők és romák vonatkozásában „Útmutató a nagybetűs élet útvesztőjében”, a „Maradj EGÉSZséges” és „A munka nemesít” elnevezésű területeken feltárt problémák:

- 1. Hiányos jövedelem beosztási- és gazdálkodási ismeretek, eladósodás a 25-50 éves korcsoport körében,**
- 2. A mélyszegénységben élők egészségi állapotuk megőrzésében jelentős segítségre szorulnak,**
- 3. Munkanélküliek magas aránya az álláskereső hátrányos helyzetű személyek, valamint inaktívak körében.**

A feltárt problémátípusokhoz rendelt célok, feladatok megfogalmazása:

Elsődleges cél a növekvő számok csökkentése, a növekedési folyamat megállítása, illetve lehetőség szerinti visszafordítása. Rövidtávú célkitűzések az elméleti és gyakorlati gazdasági és mezőgazdasági ismeretek átadása, oktatása, a helyes pénzkezelés alkalmazása, eladósodás csökkentése, az egészséges életmódra ösztönzés, életvezetési tréning kidolgozása, állapotfelmérés és kockázatbecslés készítése, állapotromlás megelőzése, szűrővizsgálatok szervezése, valamint a célcsoport foglalkoztatottságának javítása, a helyi munkaerőpiac feltérképezése, képzések, átképzések lebonyolítása, ez által a tartós munkahelyteremtés biztosítása. Mindezeket a feladatokat az érintett célcsoportba tartozók felkutatásával, megfelelő tájékoztatásával, az igényeik felmérésével, adatgyűjtéssel, a helyi adatbázis frissítésével, a

témában jártas szakemberek, önkéntes segítők bevonásával történő együttműködő kapcsolat kialakításával és megerősítésével kell megvalósítani.

Intézkedés címe: „Útmutató a nagybetűs élet útvesztőjében”

Feltárt probléma: Hiányos jövedelem beosztási- és gazdálkodási ismeretek, eladósodás a 25-50 éves korcsoportban.

A mélyszegénység kérdése kiemelt helyen áll a hazai és európai problémák rangsorában. Ebbe a körbe tartozhatnak a tartós munkanélküliek, az alacsony iskolai végzettségűek, a roma népesség, a nagycsaládosok gyermekei, a hajléktalanok, az egyedülálló idősök, az intézményi nevelésből kikerülő 18 éven felüli fiatalok és a szenvedélybetegek. Közös jellemzőjük, hogy a fennálló gazdasági-társadalmi körülmények között nem képesek alapvető szükségleteik kielégítésére, illetve önerejükből a meglévő képességeiket sem tudják fejleszteni. A mélyszegénység kialakulásához összetett folyamatok és hiányok vezetnek, ami egy többdimenziós jelenség. Megmutatkozik többek között a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban. Kihat az elemi lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztéshez vezet. Mindezek együtt szükségszerűen előidézik a szegénység és kirekesztődés újratermelődését, generációk közötti átörökítést. Ezért a mélyszegénység kezelésére, enyhítésére, megoldására sem lehet egyetlen szakmát, intézményt megjelölni. Interszektorális együttműködésekre épülő programokra – amelyben jelen van az oktatás, a szociális szakma, az egészségügy, a közösségi művelődés, a közösségfejlesztés, a vidékfejlesztés- és gazdaságfejlesztés – van szükség.

A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok megvalósítása szükséges az intézkedés megvalósításának előmozdítása érdekében, melyek az alábbiak:

1. Életvezetési tanácsadás:

Cél: hátrányos helyzetű személyek elkülönülésének csökkentése, leszakadó társadalmi csoportok támogatása. A tanácsadás célja a hétköznapi helyzetekben felmerülő érzelmi, hangulati, kapcsolati problémák tisztázása, kezelése, egészséges életmód, higiénia, egészséges ételek előállítása: főzőklub, megfőzött ételek közös elfogyasztása, háztartásvezetési tanácsadás.

2. Adósságkezelési tanácsadás:

Cél: hátrányos helyzetű személyek elkülönülésének csökkentése, leszakadó társadalmi csoportok támogatása. A program keretében alapvető pénzügyi ismeretek és az adóssággal kapcsolatos tudnivalók átadása történik az alábbi főbb pontok érintésével:

- család bevételi-kiadási oldalának elemzése, fejlődési célok kijelölése,
- hitelfelvétel és kondíciók megismerése: mit kell figyelni egy hitelfelvétel során, annak milyen következményei és hátulütői vannak,
- pénzügyi krízishelyzetek kezelése,
- tartós fogyasztási javak, vagyoni célok elérése,
- pénzmentori tevékenység képzett szakemberek segítségével: takarékoskodás, források helyes beosztása.

2018. évben összesen 10 főt érintett az adósságkezelési tanácsadás, amely tanácsadás egy éven keresztül havi egy alkalommal valósult meg.

3. Egészségnap:

Cél: hátrányos helyzetű személyek elkülönülésének csökkentése. A rendezvény célja az egészséges életmód népszerűsítése, ennek érdekében a rendszeres mozgás és az egészséges táplálkozás.

Tevékenységek: egészséges életmódot népszerűsítő sportvetélkedők, előadások megatartása, egészséges ételek főzőversenye. A programon megjelentek száma mintegy 150 -200 fő.

4. Családi nap:

Cél: hátrányos helyzetű személyek elkülönülésének csökkentése, prevenciós, mentálhigiénés programok szervezése. A rendezvény célja a család minden tagjának bevonása az egészséges szabadidős tevékenységekbe, valamint egészségügyi szűrésen való részvételük ösztönzése. A cél elérése érdekében az alábbi tevékenységeket biztosítjuk a szegregált területen élő családoknak: életvezetési és egészséges életmód tanácsadás, elsősegélynyújtás, szenvedélybetegséggel kapcsolatos tájékoztatók, egészségügyi szűrés (vérnyomás-, vércukorszint-, testtömegmérés, BMI számítás, EKG) szervezése. A szűrést követően lehetőség van szakemberrel történő konzultációra, aki a kapott eredmények alapján a célcsoport tagokat a megfelelő szakellátásba irányítja. A program a Magyar Vöröskereszt Békés Megyei

Szervezete és a Központi Orvosi Ügyelet együttműködésével valósult meg. A programon megjelentek száma mintegy 150-180 fő.

5. „Én kis kertem” program:

Cél: a résztvevők önellátási képességének javítása és az ismeret- és készségfejlesztés érdekében a közösségi kertekben történő foglalkoztatás előtérbe helyezése. A résztvevők a tevékenységben való aktív részvételüknek köszönhetően jártasságot szereznek a kertművelésben és többféle növény termesztésében, illetve a termesztett növényeket a „Főzőklub” keretében megtanulják egészségesen feldolgozni. Hosszú távú cél, hogy a megszerzett jártasság hozzájárul egyfajta szatyorközösség alapjainak megteremtéséhez, esetlegesen fellendíti a vállalkozói kedvet és szociális szövetkezet kialakulásának is lehetőséget teremt, azaz segíti a foglalkoztatás növekedését a lakosság körében a mezőgazdaság területén, amelyben a térség hagyományokkal rendelkezik.

A program során 50 m²-es területen folyt az alapvető zöldségek (paprika, paradicsom, burgonya, kelbimbó, karfiol stb.) termesztése, melyet a célszemélyek gondoztak, illetve beérés idején közösen készítették el.

A programban részt vevők száma 15 fő.

Ezen célkitűzések a TOP-5.2.1-15 pályázat keretei között kerültek megvalósításra.

Az intézkedés sikeres előmozdítása érdekében stratégiai célként az alábbiak kerülnek megfogalmazásra:

- **Az „Én kis kertem” programnak 2020. évben szükséges folytatódnia.** A tevékenység célja a foglalkoztatási esélyek és a munkára való alkalmasság növelése.

Elérni kívánt célok: önellátás képességének javítása, ismeret- és készségfejlesztés: földművelés, többféle növény termesztése, majd főzőklub keretében a termékek feldolgozása, szatyorközösség alapjainak megteremtése: a termesztett növények egymás közötti cseréje, vállalkozói kedv fellendítése. A megtermelt növények nem kerülnek értékesítésre. A programhoz kapcsolódóan **Biogazdálkodó OKJ-s képzés** indítása is a tervek között szerepel. Cél a munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok megvalósítása, önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása, fejlesztése. A program keretében 5 fő számára a biogazdálkodó képzésen történő részvétel kerül biztosításra, ahol a hagyományos, illetve a

korszerű biogazdálkodó eljárásmódokkal ismerkedhetnek meg a szegregátumokból érkező személyek.

- **Foglalkoztatók tájékoztatása, érzékenyítése:** A tevékenység célja az alacsony foglalkoztatottsági mutatókkal rendelkező, alapvetően szakképzettséggel nem rendelkező célcsoport munkerő-piaci beilleszkedésének elősegítése, az önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása és fejlesztése.
- **Az adósságkezelési tanácsadást** az intézkedés célkitűzésének megvalósulása érdekében középtávon is folytatni kell. A hátrányos helyzetben lévő egyének részére továbbra is szükséges tanácsadás keretében alapvető pénzügyi ismeretek és az adóssággal kapcsolatos tudnivalók átadása a már kialakított tematika mentén (a család bevételi-kiadási oldalának elemzése, fejlődési célok kijelölése, hitelfelvétel és kondíciók megismerése, pénzügyi krízishelyzetek kezelése, tartós fogyasztási javak, vagyoni célok elérése, pénzmentori tevékenység: takarékoskodás, források helyes beosztása).
- **Az életvezetési tanácsadás is folytatódik,** melynek továbbra is célja a hétköznapi helyzetekben felmerülő érzelmi, hangulati, kapcsolati problémák tisztázása, kezelése, egészséges életmód, higiénia, egészséges ételek előállítása: főzőklub, megfőzött ételek közös elfogyasztása, háztartásvezetési tanácsadás.
- **Roma hagyományőrző nap:** A program célja a roma hagyományokat, kultúrát bemutató rendezvény szervezése, a különböző nemzetiségekhez tartozók együttélésének javítása, egymás kölcsönös tiszteletének elősegítése.

Intézkedés címe: „Maradj EGÉSZséges”

Feltárt probléma: A mélyszegénységben élők egészségi állapotuk megőrzésében jelentős segítségre szorulnak.

Az egészségügyi állapot javulása vagy romlása gyakran olyan társadalmi, gazdasági folyamatokkal függ össze, amelyek közvetlenül nem az egészség változását célozzák.

Az egészségügy fő feladata a gyógyítás és a megelőzés. Egészségi állapotunkat elsődlegesen mindennapi döntéseink, közvetlen környezetünk, a család, az iskola, a munkahely, a lakóhely határozzák meg.

Az egészséges életmód tekintetében is az egyén döntését sajnos nem szükségletei, hanem igényei határozzák meg.

Az egészségügyi alapellátás keretében Orosházán a felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma 10, gyermekek részére 5, életkorhoz nem kötötten pedig 2 vegyes háziorvosi szolgálat dolgozik. A fogorvosi alapellátást 6 vegyes körzet, illetve egy – életkorhoz kötött – iskolai, ifjúsági fogorvosi körzet biztosítja.

A primer és szekunder prevenció tevékenységét leghatékonyabban a védőnői szolgálat, a házi gyermekorvosi, továbbá a háziorvosi ellátás biztosítja. Orosházán a védőnői gondozás keretein belül az óvodások körében fogápolással kapcsolatos előadások és bemutatók tartása valósul meg, az iskolások körében hallás-, látásvizsgálat folyik, az egészséges táplálkozás, helyes bőr-, test-, arcápolás témakörében tartanak előadásokat. Külön felkérésre szexuális felvilágosítást is tartanak az érdeklődő kamaszok számára. A városban az iskola-egészségügyi ellátásban folyamatos az egészségmegőrző szűrőprogramok történnének, amelynek eredményeként a szülők a gyermek alkatára vonatkozó jellemzőkön túl – magasság, hízásra való hajlam stb. – tanácsot kapnak a helyes életmód kialakítására, választható sportágra, munkaterületre. Az átlagtól eltérő mérési eredményt mutató tanulók ingyenesen speciális torna és gyógyúszás tanfolyamon vehetnek részt.

A városi ellátórendszer elemei mindenki számára hozzáférhetőek, egységes, egymásra épülő szolgáltatásokat nyújt folyamatos és megbízható módon. Az ellátórendszer hatásosságát és hatékonyságát eredményezi az is, hogy az egészségügyi, az oktatási-, közművelődési-, sport és a foglalkoztatási intézmények, szervezetek a szakmai programjuk megvalósítása során együttműködnek.

Orosháza városban az egészségügyi alapellátásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés a mélyszegénységben élők és a romák számára is egyaránt elérhető, biztosított. Megjelenési arányukról külön kimutatás nem áll rendelkezésre.

A mélyszegénységben élők egészségi állapotuk megőrzésében jelentős szegmens a bölcsődei, óvodai gyermekétkeztetés során az egészséges táplálkozás biztosítása, mivel sokuk számára napi főtt étel ezen keretek között biztosított. A települési önkormányzat feladata a gyermekétkeztetés biztosítása. Magyarországon több mint 1,6 millió gyermek jár köznevelési intézménybe. Egyes felmérések szerint a tanulók 82 százaléka veszi igénybe az iskolai étkeztetést.

Orosháza városában az O.V.Ö. Gyermek- és Diákélelmezési Intézmény által csak minőségi alapanyagok felhasználásával készült ételek kerülnek a gyermekek tányérjára. Minden nap friss tej, tejtermék, gyümölcs, teljes kiőrlésű pékáru, továbbá tíznaponta hal kerül biztosításra. Fontos, hogy mindemellett elsősorban a helyben megtermelt alapanyagokból készüljenek az ételek.

Az egészséges életmód fontos része a sport tevékenység. Az önkormányzati sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek test kulturális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. Orosháza Város Önkormányzata a szabadidősportot (lakossági sportot) programok szervezésével, rendezvények támogatásával, a létesítmények biztosításával, valamint a szabadidősport események propagálásával tudja hatékonyan támogatni.

A többségi társadalomban sem, de az érintett célcsoport esetében sem, a szabadidő eltöltésekor a sportolás nem élvez prioritást, szemben például az otthoni TV nézéssel, internetezéssel, „kütyüzéssel”. Az emberek alacsony sportolási hajlandóságukat elsődlegesen a szabadidő hiányával magyarázzák.

Sajnos ma még mindig igen kevesen ismerik fel a rendszeres testmozgás fontosságát, jelentőségét. Az európai országokat tekintve Magyarország a „szabadidő-sportolók” számát tekintve igen hátul kullog.

Egészségmegőrzés és egészséges életmód tekintetében a magyarországi romák kétségkívül az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A mintegy 6-700 ezres roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekben. Tapasztalatok szerint körükben a rizikófaktorok közül a dohányzás, a magas vérnyomás, valamint táplálkozási problémák, és a prevenció hiánya egyértelműen az egészségi állapotot befolyásoló tényezők bizonyulnak. A romák nagy része az ingyenes egészségügyi ellátást sokkal ritkábban veszik igénybe. A roma lakosság területi elhelyezkedésére jellemző, hogy az ország elmaradottabb részein élnek. Ennek az elhelyezkedésnek a sajátossága az elkülönülés a többségi társadalomtól. A prevenciós tevékenység keretében hiánypótló tevékenység folyt Orosháza városában az egészségmegőrzés tekintetében, mivel 2018.11.01-2019.07.31. közötti időszakban egy egészségfejlesztő és betegségmegelőző program zajlott. Ezen program az **„Orosházi és**

tótkomlói praxisközösség” címmel nyilvántartott projekt keretében folyt, melyben az alábbi tevékenységek valósultak meg:

- **Dietetikus (1 fő)** által adott étrendi és életmód tanácsadás során
Egyéni tanácsadás: 101 fő;
Csoportos foglalkozások: 33 fő.
- **Gyógytornász** által végzett mozgásszervi állapotfelmérés majd betegségtől függően egyéni tanácsadás és gyógytorna foglalkozások
Egyéni tanácsadás: 72 fő
Csoportos foglalkozáson: 50 fő
- **Pszichológus** által végzett pszichés állapotfelmérések, majd a diagnózistól függő pszichoterápiás gyakorlatokon résztvevők
Egyéni tanácsadások: 43 fő;
Csoportos foglalkozások: 25 fő
- **Mentálhigiénés szakember** által végzett pszichés állapotfelmérések, majd a diagnózistól függő pszichoterápiás gyakorlatokon résztvevők
Egyéni tanácsadások: 10 fő;
Csoportos foglalkozások: 16 fő
- **Védőnők (5 fő)** által iskolai foglalkozásokon, rendezvényeken, osztályfőnöki órákon végzett egészség tanácsadásokon, egészségnapokon baba-mama klubokban csoportos foglalkozásokon részt vettek száma: 192 fő

A fenti egészségfejlesztő és betegségmegelőző programokban részt vettek száma **összesen: 542 fő**, a résztvevők közül a programokon részt vett **nők száma: 463 fő**.

Külön sikere a programnak, hogy településünkön szegregátumként ismert településrészek is becsatlakoztak a programba.

A szegregátumokban élők részéről, a programban történő részvétellel összefüggésben az alábbiak voltak a gyakorlati tapasztalatok:

- „A vártnál könnyebben csatlakoztak, mert helyben kínáltunk nekik plusz szolgáltatásokat, így nagyon sikeresnek mondható a program.
- Egyetlen egy probléma volt talán velük, hogy az időpontok betartása egy kicsit nehézkes a számukra.”

A sikeresen megkezdett munka folytatódik: Orosháza és környéke Praxisközösség néven Három generációval az egészségért Program, melyben kifejezetten a Szív- és érrendszeri megbetegedések kiszűrését tűzte ki célul (40-65 év közötti korosztály), időtartam: 2020.02.01-2021.07.31.

Intézkedés címe: „A munka nemesít”

Feltárt probléma: Munkanélküliek magas aránya az álláskereső hátrányos helyzetű személyek, valamint az inaktívak körében.

A foglalkoztatottság növelése a társadalmi felzárkózás kulcseleme. A mai munkaerő-piaci helyzet legfontosabb jellemzője a tartósan alacsony munkaerő-piaci részvétel, ami az alacsony foglalkoztatási szintnek és a nagyarányú munkanélküliségnek az eredője. A hátrányos helyzet kialakulása és fennmaradása – egyéb iskolázottsági és szociológiai tényezők mellett – a foglalkoztatottság hiányára vezethető vissza. Ez a megállapítás ugyanakkor fordítva is igazolható. A hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci belépésének esélye erősen korlátozott.

A Kormány programjának „A cigányság körülményeinek javítása, társadalmi beilleszkedésének elősegítése” című fejezetében célként határozta meg, hogy a cigányság problémáit nemzeti ügyként, és nem pusztán szegénypolitikaként kezelje. Ennek érdekében – igazodva a Nemzeti Roma Stratégiák 2020-ig tartó Uniós keretrendszeréhez – a Kormány célja 10 éves időtávlatban meghatározni a szegénységben élők, köztük a romák társadalmi és munkaerő-piaci integrációja középtávú kihívásait, céljait és a szükséges beavatkozási irányokat.

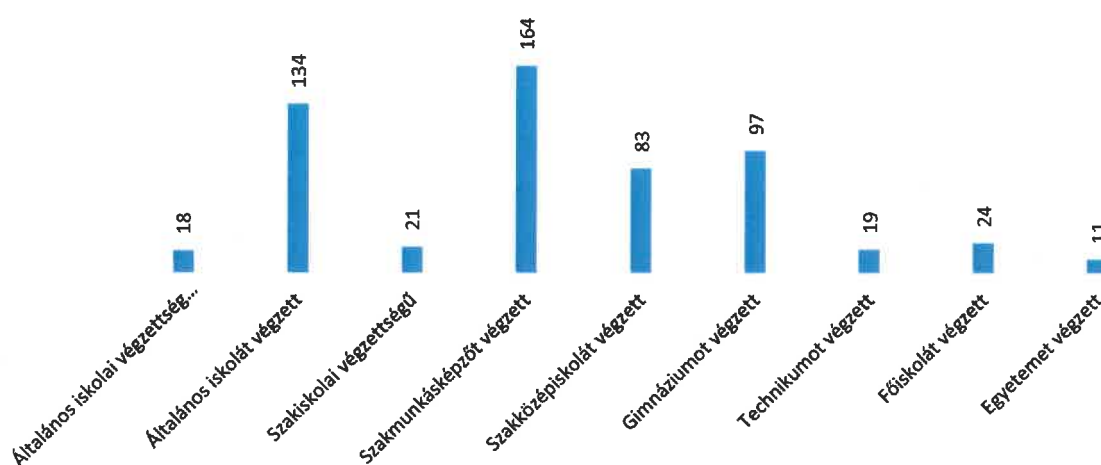
A szegénység befolyásolja a családok életformáját, viselkedését, normarendszerét, amely komoly akadályt jelent a munkavállalásnak, a szegénységből való kitörésnek.

Az EU2020-as foglalkoztatási és szegénységi céljainak teljesítése szempontjából különösen fontos a leghátrányosabb helyzetű – alacsony munkaintenzitású háztartásokban élő – munkavállalók munkaerőpiacra való integrálása. Ennek érdekében szükséges a foglalkoztatási intézkedések célzása a leghátrányosabb helyzetű csoportokra, az alacsony iskolai

végzettségűekre, kiemelten a romákra. A gazdasági világválság hatására kialakult negatív munkaerő-piaci folyamatok a térségünkben is erőteljesen éreztették hatásukat, a 2011-es év régiós munkanélküliségi rátája a 10,5 százalékot is elérte. A KSH adatai alapján a Dél-Alföldi régió megyéi 2015-ben negatívan tértek el az országos átlagtól. 2014 évben Békés megye munkanélküliségi rátája 8,7 százalék volt, mindez 2,1 százalékponttal magasabb, mint az országos átlag, illetve 0,8 százalékponttal magasabb, mint a régió átlaga.

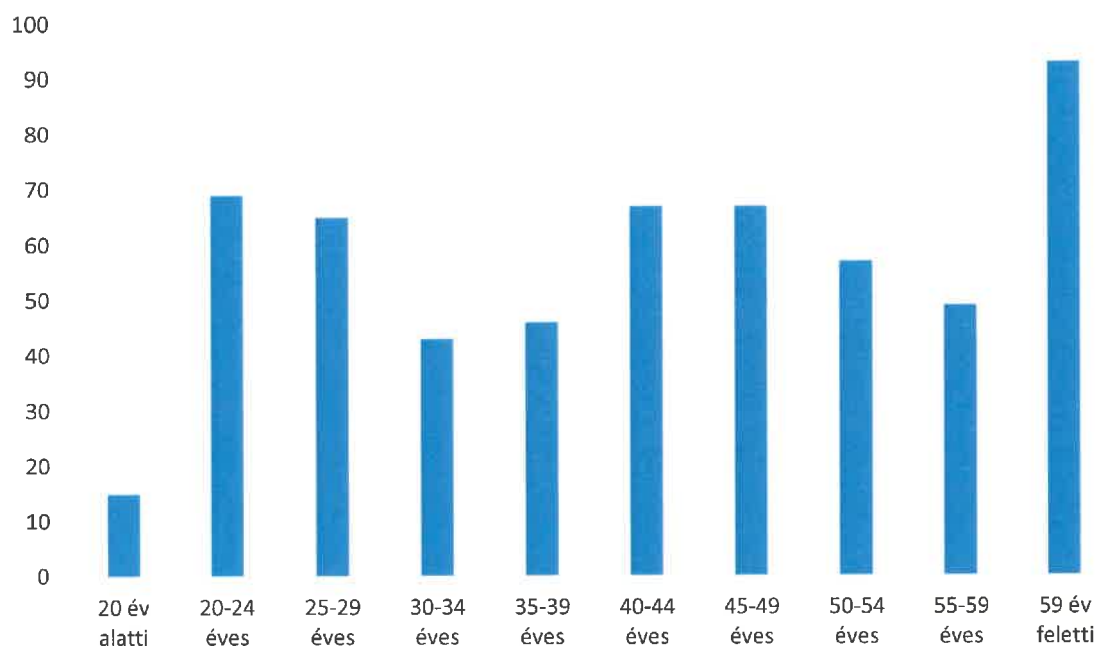
Orosháza város statisztikai adatai:

180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők száma 2018. november

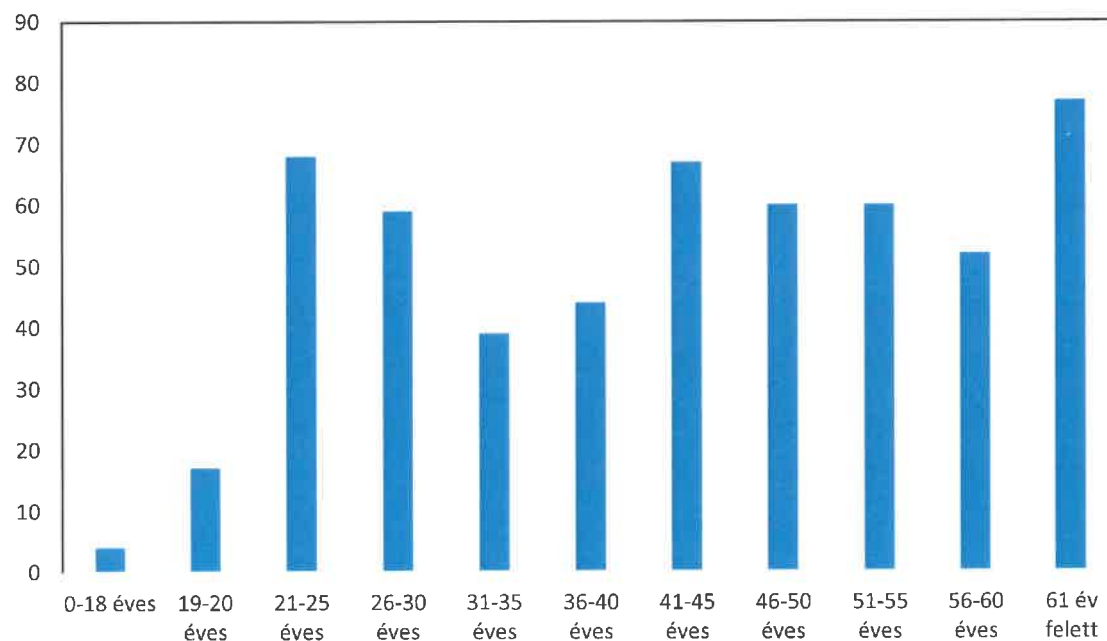
Forrás: TEIR

180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők száma életkor szerinti megoszlásban 2018. november

Forrás: TEIR

Nyilvántartott álláskeresők száma életkor szerinti megoszlásban 2018. november

Forrás: TEIR

A Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya beszámolója szerint 2018. december 31. napján nyilvántartott álláskeresők száma: 547 fő.

2018. év kiemelt feladata volt a munkaerő - piaci elhelyezkedést is segítő uniós finanszírozással is megvalósuló GINOP 5.1.1. „Út a munkaerőpiacra”, a GINOP 5.2.1. „Ifjúsági Garancia Program”, illetve a GINOP 6.1.1 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése”, a TOP-5.1.1. „Foglalkoztatási paktum Békés megyében” és a TOP-5.1.2. „Helyi foglalkoztatási partnerség kialakítása az Orosházi járásban” elnevezésű munkaerőpiaci programok esetében a számszerűen meghatározott (programba vonandó álláskeresői létszám, képzés, támogatott elhelyezés, hatékony keretgazdálkodás) célkitűzések megvalósítása.

2018-ban a Járási Startmunka mintaprogram keretében belvízelvezetés, belterületi közutak karbantartása, illegális hulladéklerakók felszámolása, helyi sajátosságokra épülő, valamint mezőgazdasági programok valósultak meg (20 programelem, 367 fő).

A GINOP-6.1.1-15-2015-00001 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt keretében az orosházi járásban 2017-ben indult tanfolyamok közül 49 fő képzése húzódott át 2018-ra. Ebből 36 fő OKJ-s bizonyítványt szerzett, míg 9 fő lemorzsolódott, 4 főnek pedig javítóvizsga tételi kötelezettsége keletkezett. 2018-ban 50 fő kezdte meg a képzést, melyből 1 fő 2017-ben elindult Szociális gondozó és ápoló képzéshez csatlakozott. 2018-ban 3 tanfolyam vette kezdetét 49 fő bevonásával, melyen valamennyi résztvevő sikeres vizsgát tett. A 2018-ban beindult képzések kivétel nélkül orosházi helyszínen valósultak meg.

2018-ban elindított támogatott képzések: szociális gondozó, ápoló, kőműves, ipari gépész, vendéglátó eladó, motorfűrész-kezelő, zöldterületi kisgép-üzemeltető.

A fentiek alapján stratégiai cél a helyben élő lakosság foglalkoztatottsága szempontjából az inaktív réteg integrálása a munka világába. Ezen cél elérése érdekében tervezni szükséges olyan helybeli szociálpolitikai intézkedés meghozatalát, amely egyes rendszeres támogatások megítélését a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályánál történő regisztrációhoz, azaz az állami foglalkoztatási szervvel való együttműködéshez köti. Ezzel elősegítve az intézkedés megvalósulását, azaz a nyilvántartásba vételt követően képzésük, átképzésük a településen hiányszakmának minősülő szakmára megvalósulhat. Ide nem értve azon személyeket, akik egészségkárosodásuk okán rendszeres jövedelemmel rendelkeznek, akik álláskeresői járadékban, vagy foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülnek.

A tartós munkanélküliséget követően, továbbá az inaktív réteg foglalkoztatása során átmenetet képezhet a nyílt munkaerőpiacra történő elhelyezkedésig a közfoglalkoztatás.

A közfoglalkoztatással kapcsolatos szakmai vélemények megoszlának, illetve változtak az elmúlt években. Korábban számtalan hatástanulmány és kutatás egybehangzó megállapítása az volt, hogy a közfoglalkoztatás formái alacsony hatásfokúak, drágák és nem mindig váltják be a hozzájuk fűzött reményeket. A reintegráció helyett az ellátórendszerben való ciklikus mozgást (parkoltatást) azaz a segélyezettek bennragadását segíthetik elő.

2016-ban végzett kutatás viszont már arra mutat rá, hogy a jelenlegi formájában 2011. január 1. óta működő egységes közfoglalkoztatás rendszerének kialakítása előrelépést jelentett a korábbi, segélyezés alapú társadalompolitikai gyakorlathoz képest. A tanulmány tereptapasztalatok, valamint esettanulmányok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a közfoglalkoztatás optimális működésének előfeltétele a kormányzati célkitűzések világos elkülönítése, illetve összhangba hozása: elsődlegesen a munkapiaci célok és a szociális célok összerendezése. A közfoglalkoztatás definíció szerinti eredeti cél a tranzitfoglalkoztatás megvalósítása, vagyis az 5-10-15 éve inaktívak, és kisebb részben az átmenetileg munkanélkülivé váló rétegek át-, illetve visszavezetése az elsődleges munkaerő-piacra.

Ugyanakkor ezzel párhuzamosan több más szempont is megjelent a közfoglalkoztatás kapcsán. Ezek közül fontos a településfejlesztés, hiszen a komplex fejlesztéseket igénylő települések és járáások felzárkóztatása csak egy átfogó fejlesztési megközelítéstől várható, amelynek eleme lehet a közfoglalkoztatás is. Ezen túlmenően a közfoglalkoztatás a segélyezést helyettesítő szociális feladatokat is ellát. A funkciók régióként, településtípusonként, illetve a közfoglalkoztatásban résztvevők tulajdonságai szerint eltérő mértékben lehetnek jelen, valamint bizonyos mértékig össze is fonódhatnak és szemben is állhatnak egymással. Magyarországon a szegénység egyik legfontosabb eleme a munkanélküli lét, vagyis azok a tartósan inaktívak, munkanélküliek, akik a közfoglalkoztatás célcsoportját jelentik, a szociális rendszer rászorultjai is egyben. Szintén látható, hogy ha egy adott településen nincsenek piaci munkahelyek, úgy a munkaerő-piaci integráció célja a relatíve kvalifikáltak, munkára alkalmasabb személyek ingázásához, rosszabb esetben elköltözésükhöz vezet, amelynek nyomán a település népesség megtartó képessége tovább romlik, ez pedig a településfejlesztési cél ellenében hat.

Egy a témában végzett kutatás alapján összefoglalva elmondható, hogy az elmúlt pár év makrogazdasági változásai alapvetően átformálták a közfoglalkoztatást és elsősorban a közfoglalkoztatottak körét. A munkaerő-piaci változásoknak köszönhetően sokan tudtak

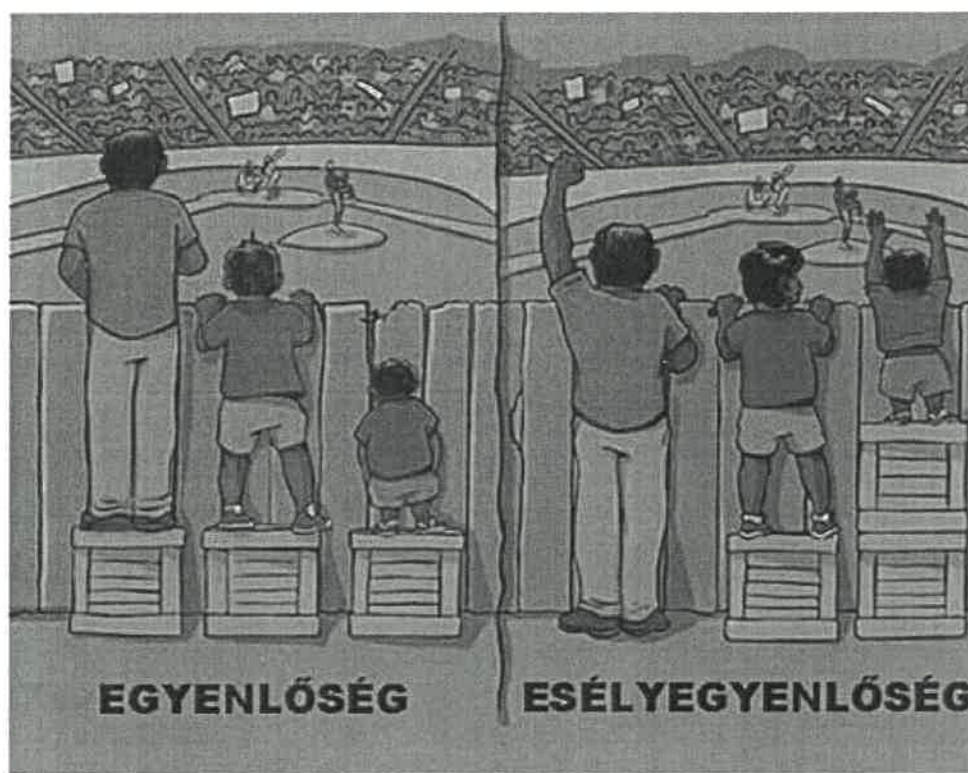
elhelyezkedni a nyílt munkaerőpiacon, a beragadók összetétele azonban egyre távolabb áll a piac igényeitől. Mind a településüzemeltetés, mind a foglalkoztatáspolitikai és társadalmi célok érdekében szükséges a közfoglalkoztatás rendszerének újrakalibrálása.

Szükség van a közfoglalkoztatás és a szociális vállalkozások szociális gazdaság szerepének erősítésére, intézményi és jogi kereteinek megteremtésére, ezáltal a második gazdaság megerősítésére. Ugyancsak szükséges a közfoglalkoztatás beillesztése egy komplex fejlesztő folyamatba, illetve a tranzitfoglalkoztatási jelleg erősítése érdekében egy átfogóbb, egymásra épülő szolgáltatási rendszer kiépítésére. E szolgáltatási rendszer célja, hogy hosszabb távú komplex fejlesztéssel alkalmassá tegye a jelenleg nyíltpiaci munkavégzésre nem alkalmas személyeket az elsődleges munkaerőpiacon történő megtapadásra. E nélkül passzív segélyezésben ragadnak, amelynek hosszú távú pénzügyi és egyénre gyakorolt hatásai egyaránt negatívak, további veszélye, hogy ezen személyeknek nem lesz nyugdíjra jogosító szolgálati idejük vagy minimális nyugdíjra lesznek jogosultak, aminek következtében időskori segélyezésüket is meg kell oldani a társadalomnak.

A szakemberek meglátása szerint a problémák eredményes megoldása, az esélyegyenlőség fokozottabb biztosítása érdekében a jövőben a korábban eredményre vezető intézkedések folytatására, továbbfejlesztésére, további szolgáltatásbővítésre és hatékony stratégiák kidolgozására, valamint szoros jelzőrendszeri és szakmaközi együttműködésre, és az érintettek mind szélesebb körű bevonására, problémák megoldásában való aktív részvételének elősegítésére, motiválására van szükség.

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

Készítette:

Kenyeres Anita
Gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó
munkacsoport vezetője

Orosháza, 2019. november 22.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során kiemelt cél a társadalmi egyenlőtlenségek eredményes csökkentése, illetve megszüntetése, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség a társadalmi élet valamennyi színterén való megteremtése minden helyi, orosházi lakos számára. A program kiemelt célcsoportjai a különböző okokból, valamilyen hátrányt elszenvedő állampolgárok, így a mélyszegénységben élők, a romák, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők mellett a gyermekek. A program eredményességét meghatározó fő tényezők között szerepelt a fókuszcsoportba tartozó – esélybiztosítás szempontjából hátrányos helyzetű – gyermekek számarányának, helyzetének pontos feltérképezése, az esélyegyenlőségüket elősegítő feladatok, szolgáltatások és hozzáférésük számbavétele, az egyes területeken jelentkező problémák feltárása, valamint a fejlesztésre szoruló területek meghatározása.

A hazánkban jelenleg hatályos, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény meghatározó elve a gyermekek mindenek feletti jogainak érvényesítése és saját családban történő nevelésük, illetve indokolt esetben családból történő kiemelésük esetén az oda való visszahelyezésük vagy családi típusú nevelésre orientált rendszerbe juttatásuk elősegítése. A gyermekvédelmi törvény értelmében tehát minden esetben érvényesülnie kell annak a gyermeki jognak, hogy egyetlen gyermeket sem lehessen a hátrányos gazdasági helyzet, vagyis kizárólag anyagi okok miatt a családjából kiemelni. Ennek alapvető feltétele, hogy a szükséges hatósági intézkedések megtételét minden esetben megelőzze a segítő ellátórendszer által biztosított tevékenységek és szolgáltatások igénybevétele, vagyis a hangsúly a preventív, családi típusú nevelésre orientáló megoldásokra helyeződött.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program a gyermekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön négy kiinduló problémát azonosított be, tárt fel, és próbál azokra megoldásokat keresni.

- 1. Kiskorú gyermekek veszélyeztetettségének jelenléte.**
- 2. Hátrányos helyzetű gyermekek, családok szegregációja.**
- 3. A különböző szakterületeken a veszélyeztetettség és hátrányos helyzet fogalma más szempontból kerül meghatározásra.**

4. Gyermekek, fiatalok számára veszélyeztető tényező a telefon és számítógépes felületek kontroll nélküli folyamatos használata.

A különböző jellegű problémák gyakran megjelennek a gyermekek életében, akár halmozottan is. A HEP felülvizsgálata kapcsán a beazonosított problémákra az alábbi beavatkozási lehetőségeket tartják hatásosnak a problémák kialakulásának megelőzésére és kezelésére.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport ülésén értékelte, összegezte az elmúlt időszakban elvégzett feladatait intézkedési területenként.

Helyzetelemzés

Intézkedés címe: „RÁdÉrünk”

A gyermekek veszélyeztetettségét megelőző vagy kezelését célzó programok megvalósítása.

Általános cél: a gyermekek veszélyeztetettségét megelőző vagy kezelését célzó programok megvalósítása, veszélyeztetett kiskorú gyermekek számának csökkentése.

A **veszélyeztetettség fogalmát** az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról 5. § n pontja definiálja. Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A definíció átfogó módon tartalmazza mindazon körülményeket és azok negatív hatásait, amelyek együttállása esetén megállapítható a gyermekvédelmi probléma, a veszélyeztetettség.

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat **2018-as** évről szóló beszámolója alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ összesen: **276 veszélyeztetett gyermeket** tartott nyilván.

A fenti adatból 2018. december 31-én **64 gyermek volt védelembe véve.**

Veszélyeztetettség okai lehetnek: szülők, család életvitele, nevelési probléma, gyermek családon belüli bántalmazása, gyermek elhanyagolása, elégtelen lakáskörülmények, kilakoltatás veszélye, csavargás, tankötelezettség elmulasztása, tartós betegség, fogyatékoság, magatartási- és tanulási zavar, drogfogyasztás, alkoholfogyasztás, munkanélküliség, szülők betegsége, iskolai kirekesztés, iskolai erőszak, kortárs csoport negatív hatása, antiszociális viselkedés.

A feltárt problémátípushoz rendelt feladat a gyermekek veszélyeztetettségét megelőző vagy célzó programok megvalósítása. 2019-es évben szakmai tevékenységek az intézkedés hatékony megvalósítása érdekében:

Pszichológiai ellátás

A veszélyeztetettség megelőzésében vagy a kialakult veszélyeztetettség kezelésében komoly szerepet vállalnak a pszichológusok. Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatánál egy gyermek- és egy felnőtt klinikai szakpszichológus látta el a feladatot megbízásos jogviszonyban. Eseteik nagy száma a válási-párkapcsolati krízis, a gyermekelhelyezési viták hatásai, életközépi válság, akut és krónikus bántalmazottság, ezek poszttraumás következményeinek feldolgozása, gyermekek-fiatalok esetén motivációhiány, agressziókezelési nehézségek, szorongás.

A településen több közoktatási intézményben elérhető az iskolapszichológusi ellátás is.

Prevenációs célú programok szervezése

A prevenációs munka egyik leghatékonyabb eszköze a szabadidős programok szervezése. Emellett pedig a legtöbb előkészületi, szervezési munkát is igénylő feladat.

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat munkatársai részt vesznek a gyermekveszélyeztetettség megelőzését szolgáló, településeken megtartott rendezvényeken, eseményeken, kirándulásokon, szabadidős tevékenységeken.

A nehéz anyagi helyzetben lévő, vagy egyéb szociális hátránnyal küzdő családok gyermekei a nyár folyamán az Erzsébet-tábor keretében Orosháza-Gyopárosfürdön pihenhettek. A program minimális költséggel járt a családok részéről az önkormányzatok és az elnyert pályázati támogatás jóvoltából.

Az év folyamán az intézmény munkatársai szerveztek kirándulásokat, játszóházakat, strandolást stb., amelyek elsődleges célja, hogy új és maradandó élményeket nyújtsanak olyan gyermekek számára, akiknek szülei önerőből nem, vagy csak nagyon nehezen lennének képesek ezt biztosítani. Színes, változatos programok a résztvevő gyermekek számára a hasznos kikapcsolódás mellett lehetőséget biztosítottak az egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteik bővítéséhez, a társas kapcsolataik eredményes működtetéséhez szükséges kommunikációs, szocializációs tapasztalataik gazdagításához, szociális készségeik, képességeik fejlesztéséhez, elősegítette a társadalmi elvárásoknak megfelelő közösségi magatartásformák, szokások és normák megerősítését.

Fontos feladatuknak tekintik a helyi civil és egyházi szervezetekkel történő informális és segítő kapcsolatok ápolását, valamint a városi rendezvényeken, kulturális és hagyományőrző programokon való rendszeres részvételüket.

Az intézmény koordinálta a szünidei ingyenes gyermekétkeztetést. Feladataik: a gyermekek értesítése, Orosházán a Gyermek-és Diákélelmezéssel való tárgyalások, jegyek kiosztása voltak. A Szociális-és Gyermekvédelmi Főigazgatóság kérésére közreműködtek a rászorulóknak élelmiszer - és tartós fogyasztási cikk adományának közvetítésében is.

Orosházán a „Jézuska járat” keretében 120 gyermek megajándékozását tervezik 2019 decemberében, karácsony alkalmából.

A Gyermek-és Ifjúsági Önkormányzattal szorosan együtt dolgoznak, segítik egymás munkáját, közös szabadidős programokat szerveznek (pl. Mikulás futás, szabadidős programokra gyermekek delegálása).

A felnőtt korosztály számára – hiánypótló szolgáltatásként - boldogság- és mindfulness csoportot, valamint erőszakmentes kommunikáció tanfolyamot szerveztek a stressz- és konfliktus helyzetek kezelése, a feszültségoldás érdekében. A tanfolyamok a helyi médiában is meghirdetésre kerültek. Az előző évekhez hasonlóan nagy sikerrel működött a Főzőklub, illetve a Filmklub is.

Helyzetelemzés

Intézkedés címe: „Kapaszkodó”

A hátrányos helyzetű gyermekek és családok elkülönülésének csökkentése, a leszakadó társadalmi csoportokban élő gyermekek támogatása.

Általános cél: a településen élő, összes gyermek esélyegyenlőtlenségének csökkentése, kiemelten a hátrányos helyzetű gyermekek szolgáltatásokhoz, felzárkóztató programokhoz való hozzáféréseinek biztosítása révén.

A Polgármesteri Hivatal Népjóléti, Szociális Csoportjának tájékoztatása alapján:

A gyermekvédelmi gondoskodás körében, a Gyvt. szabályai alapján a jegyző hatáskörében kerül megállapításra a gyermek hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetének fennállása, ha a hátrányos helyzet oka a szülők, a családba fogadó gyám (a továbbiakban: gyám) alacsony iskolázottsága, alacsony foglalkoztatottsága, vagy az elégtelen, egészségtelen lakókörnyezet.

Az idevonatkozó szabályozás célja a gyermek körülményeiből, környezetéből adódó hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése kora gyerekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők a következők:

- a) a szülő, gyám iskolai végzettsége alacsony, legfeljebb alacsonyfokú végzettség (8 általános);
- b) a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága;
- c) az elégtelen lakáskörülmények;
- d) a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény hatálya alatt álló gyermek, akinek esetében az a)-c) pontban foglalt körülmények közül egy fennáll.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény hatálya alatt álló gyermek, akinek esetében az a)-c) pontban foglalt körülmények közül legalább kettő fennáll, továbbá ide sorolandó a nevelésbe vett gyermek és az utógondozói ellátásban részesülő, tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A jegyző a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásáról nyilvántartást vezet a saját hatáskörében hozott és a gyámhivatal által megküldött határozatok alapján.

A 2018. december 31-i állapot szerint hátrányos helyzetűek száma 220 gyermek (88 család volt érintett), a halmozottan hátrányos helyzetűek száma 169 gyermek (60 család volt érintett). A hátrányos helyzet fennállásának megállapítására jogosító feltételek az előfordulási gyakoriságuk szerint az alábbi sorrendbe (csökkenő) rendezhetők: a szülő, a gyám alacsony iskolai végzettsége (177 fő), a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága (26 fő), elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények (17 fő). A halmozottan hátrányos helyzet fennállását megalapozó feltételek együttes előfordulásának gyakorisága: a szülő, a gyám alacsony iskolai végzettsége és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények (102 fő), a szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége és a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága (63 fő), a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények (2 fő), mindhárom feltétel együttesen jelen van (2 fő).

Az eljárás során az egészségtelen, elégtelen lakókörnyezetre hivatkozás esetén mindenkor helyszíni szemle történik, kivéve a szegregátumban lévő lakást, amelyről e tény hivatalból köztudomású.

A jegyzői feladatok az Orosházi Polgármesteri Hivatal Igazgatási Iroda Népjóléti, Szociális Csoportja által valósultak meg.

A hátrányos helyzet csökkentése érdekében hasznosnak ítéljük a gyermekek iskolai felzárkóztatását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok indítását.

Tanácsadásokat a szülők számára, integrálódás és a leszakadás megszüntetésének elősegítése érdekében tematikus programok szervezését.

- Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatával létrehozott Egy Más jövőÉrt Alapítvány egyik célkitűzése a kor kihívásaira gyorsan reagáló, a serdülők szórakozási szokásainak is megfelelő változatos programok szervezése, a tizenéveseket veszélyeztető egészségkárosító, gyakran deviáns viselkedésformák megjelenése és elterjedése, kezelése.

2019-ben az alapítvány az alábbi programokat szervezte az orosházi gyermekek és fiatalok számára:

- szociális- emocionális képességfejlesztő tréning kamaszoknak,
 - pályaaorientációs csoportos foglalkozás,
 - tanulás- módszertani tréning,
 - tanulássegítő egyéni tanácsadás.
- *Az integrálódás és a leszakadás megszüntetésének elősegítése érdekében tematikus programok szervezése családok számára:*
 - Álláskeresési tanácsadás
Célja a munkaerő-piaci beilleszkedés, önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása, fejlesztése, foglalkoztatási esélyek növelése.
 - „Én kis kertem” program
Célja az önellátási képesség javítása, ismeret és készségfejlesztés.
 - Életvezetési tanácsadás
A tanácsadás célja a hétköznapi helyzetekben felmerülő érzelmi, hangulati, kapcsolati problémák tisztázása és kezelése.
 - Környezetvédelmi nap
A cél a figyelem felkeltése a szűkebb és tágabb környezet védelmére, tisztán tartására, az élhetőbb környezet kialakítása érdekében.

➤ Egészségnap

Célja az egészséges életmód népszerűsítése, ennek érdekében a rendszeres mozgás és az egészséges táplálkozás a meghatározó. Szűrővizsgálatokon való részvétel az esetlegesen felmerülő problémák korai diagnosztizálása érdekében.

➤ Családi nap

Célja a család minden tagjának bevonása az egészséges szabadidős tevékenységekbe a közös élményszerzés érdekében.

➤ Sportnap

Célja a rendszeres mozgás népszerűsítése.

➤ Közlekedésbiztonsági nap

Célja a biztonságos közlekedés elsajátítása.

- *Az adósságkezelési szolgáltatás célja, feladata:*

A szolgáltatás azoknak a lakhatással összefüggésben eladósodott, szociálisan rászoruló családoknak kíván segíteni, akik maguk is készek és képesek tartozásuk részbeni megfizetésére. Az adósságkezelési szolgáltatás kételemű ellátás: egyrészt tanácsadás nyújtása, másrészt természetben nyújtott támogatás.

Célja az eladósodott háztartások fizetési képességének helyreállítása, de nem alkalmas a fizetésektelen háztartások adósságának teljes tehermentesítésére, és a fizetési készséget nem mutató háztartások támogatására.

Helyzetelemzés

Intézkedés címe: „Egyedül te tudod véghezvinni, de egyedül nem tudod véghezvinni”

A gyermekek veszélyeztetettségének korai felismerése érdekében a helyi észlelő és jelzőrendszer munkájának, együttműködésének összehangolása, fejlesztése.

Általános cél: A gyermekek veszélyeztetettségének korai felismerése érdekében a helyi észlelő és jelzőrendszer munkájának, együttműködésének összehangolása, fejlesztése. A településen dolgozó szakemberek azonos nézőpontjának kialakítása, a kiskorú veszélyeztetettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb.

Észlelő és jelzőrendszer:

Az észlelő- és jelzőrendszer ágazatok, intézmények, szakemberek és magánszemélyek közötti együttműködés, melynek célja a problémák, veszélyeztető tényezők, krízishelyzetek észlelése és jelzése az erre a célra kijelölt professzionális szolgáltató felé, folyamatos együttműködés és információáramlás biztosítása az egyének és családok problémáinak mielőbbi megoldása érdekében.

Észlelő- és jelzőrendszer tagjai a gyermekvédelemben:

- egészségügyi szolgáltatók
- személyes gondoskodást nyújtók
- köznevelési intézmények
- rendőrség
- ügyészség
- bíróság
- pártfogó felügyelői szolgálat
- áldozatsegítést ellátó szervezetek
- menekülteket befogadó állomás
- egyesületek, alapítványok, egyházi jogi személyek
- munkaügyi hatóság
- javítóintézet

- gyermekjogi képviselő
- fővárosi, megyei kormányhivatal
- állampolgárok

Észlelő- és jelzőrendszeri tagok feladatai:

A gyermekvédelemhez kívülről kapcsolódó egyes szervek számára a Gyvt. 17.§-a jelzési, együttműködési kötelezettséget állapít meg.

Feladataik és felelősségük:

- kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettségével kapcsolatban a gyermekjóléti szolgálatnál,
- kötelesek hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek súlyos elhanyagolása, bántalmazása, más súlyos veszélyeztető ok fennállása, vagy a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén a gyámhivatalok vagy a rendőrség megkeresésével,
- felkérésre részt venni az esetmegbeszélésen, esetkonferencián, konzultáción, szaktudásával támogatva az eset megoldását,
- kötelesek részt venni a szakmaközi megbeszéléseken, a Gyvt. 17§ (3) bekezdése szerint „Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.”
- felkérésre kötelesek írásos éves beszámolót készíteni az éves szakmai tanácskozásra

A jelzés megtétele kapcsán nincs mérlegelési jogköre a veszélyeztetés, bántalmazás súlyosságát tekintve a jelzőrendszer tagjainak, a gyanú esetén is kötelesek jelzést tenni.

A gyermekvédelmi veszélyeztetettséget észlelő-és jelzőrendszer célja:

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése.

A Gyvt. 39. § (3) bekezdése alapján a gyermekvédelmi jelzőrendszer megszervezése, működtetése, koordinálása a család- és gyermekjóléti szolgálat feladata. Ennek megfelelően a szolgálat figyelemmel kíséri az illetékességi körébe tartozó településen élő gyermekek szociális és családi helyzetét, szociális ellátások iránti esetleges igényeit, kiépíti és működteti a jelzőrendszert, amely lehetővé teszi a gyermekek veszélyeztetettségének felismerését, a jelzőrendszer tagjaitól érkező jelzéseket fogadja és a veszélyeztetés gyanújának megalapozottsága esetén, a gyermek és a család szükségleteihez igazodó intézkedéseket tesz.

A 2019-es évben is folyamatos a kapcsolattartás a gyermekvédelemben, és a gyermekkel foglalkozó szakemberek között. A közös munka összehangolása érdekében folyamatosak az esetkonferenciák, esetmegbeszélések adott család ügyében, a szakemberek team munka keretében igyekeznek mindent megtenni a gyermekek, családok jobb létének elősegítése érdekében. A közvetlen együtt gondolkodás, tevékenykedés mellett számtalan előadás és képzés is megvalósult az évben annak érdekében, hogy a szakemberek még professzionálisabban tudják végezni feladataikat.

Az észlelő-és jelzőrendszer működtetése:

Szakmai tevékenység hatékonysága érdekében törekedni kell a kölcsönösen támogató, erős szakmaközi kapcsolatok fenntartására, a jelzőrendszeri tagokkal való folyamatos és eredményes együttműködésre, a mindenki számára hozzáférhető szakmai háló kiépítésére. A szakmaközi megbeszélések keretében tájékoztatást adnak, információkat nyújtanak, közös megoldásokat és lehetőségeket keresnek a különböző problémák megszüntetésére.

A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. Ezért a jelzőrendszer mind teljesebb körű működtetése a munka egyik alapvető célkitűzése, nélkülözhetetlen feltétele, hiszen ez a veszélyeztetett, illetve potenciálisan veszélyeztetett gyermekeknek nyújtott hatékony, és kellő időben biztosított segítség fontos feltétele.

A jelzőrendszerrel való együttműködés elősegítésének területei:

- Tájékoztatás és tájékoztatás kérése: egymás tevékenységének segítésére,
- Az igények ismeretére épülő szolgáltatási kínálat kialakítása,

- Együttműködés az esetek és a problémák mentén,
- Tanácsadás, esetkonzultáció, esetkonferencia, közös munka, fórum, szakmaközi megbeszélés.

A törvényi előírásoknak megfelelően 2019-ben az éves szakmai tanácskozás mellett több, számszerűen 6 alkalommal szakmaközi és koordinációs megbeszélést tartottak az észlelő- és jelzőrendszer tagjaival. Ezeken a megbeszéléseken szükséges tájékoztatni a jelzőrendszer tagjait a törvényi változásokról, kiemelték a jelzés megtételének szükségességét és fontosságát, valamint a jelzés megtételének lehetséges módjait. Kiemelt figyelmet kell fordítani az esetlegesen felmerülő bántalmazásokkal kapcsolatos jelzések kezeléséről. Hangsúlyozni kell, hogy ezen esetekben nem csupán a család-és gyermekjóléti központ, hanem a hatóság felé is jelzési kötelezettsége van a jelzést tevőnek. Munka során sajnos tapasztalható, hogy van olyan jelzőrendszeri tag, aki nincs tisztában a feladataival, szerepével, kompetenciahatáraival. Emellett még mindig tetten érhető az a felfogás, mely szerint a beérkező jelzések alapján a veszélyeztető tényező megoldása kizárólagosan az intézmény feladata és azt haladéktalanul meg is fogják oldani. Ennek kapcsán a jövőben is kiemelten fontosnak érzik a szakmai és módszertani támogatás hangsúlyosabbá tételét. Ebben a munkában számítanak az óvodai és iskolai szociális segítők közreműködésére is. A jelzőrendszer tagjaitól beérkezett beszámolók alapján összegezhető, hogy a jelzőrendszer tagjai eredményesnek ítélik a kapcsolatot az intézménnyel. A szakmaközi megbeszéléseket előremutatónak vélik. A fentieken túl a járási jelzőrendszeri tanácsadó feladatkörében szervezi és lebonyolítja az éves jelzőrendszeri tanácskozást és esetkonzultációt biztosít a járás területén működő család és gyermekjóléti szolgálat szakemberei, valamint az észlelő- és jelzőrendszer tagjai számára. Segítséget nyújt a települési észlelő- és jelzőrendszer működésének értékeléséhez, az esetlegesen fennálló hiányosságok feltárásához, fogadja a család- és gyermekjóléti szolgálattól beérkezett heti jelentéseket. Folyamatosan azon dolgoznak, hogy a jelzőrendszer tagjaival még szorosabb kapcsolat alakuljon ki. A szakembereket az esetlegesen felmerülő problémák, kérdések esetén tájékoztatják, segítségükre vannak ezek megoldásában.

A helyzetelemzés elkészítéséig, a 2019-es évben megvalósult jelzőrendszeres szakmaközi megbeszélések témái:

- „Mi fán terem a függőség?”

Fókuszban a drog és az alkohol, az ellátórendszer működése az előgondozási folyamattól az utógondozásig.

- A függöny és ami mögötte van.

A felvetett kérdés, téma a színházterápia egészségügyi ellátásban való indikáltsága volt és az, hogy mint új módszert hogyan lehet alkalmazni a munka során.

- Modern családok: új család típusok, új problémák?

Jelenleg egyre több „nem hagyományos” családdal találkozunk. A mozaik család jelensége egyre gyakoribb hazánkban, ez pedig új kihívások elé állítja a családokat, valamint az ellátórendszert. Az előadó a résztvevők bevonásával az egyszülős családokban fellépő dilemmákat, kérdéseket dolgozta fel.

- A modern kori rabszolgotartás.

Az előadó hátrányos helyzetű, nehéz helyzetbe került családok életét tárja fel. Azt, hogy hogyan tudják kihasználni, megnyomorítani egy rossz helyzetbe került ember életét, és hogyan lehet az ilyen helyzetből kijutni.

- Munkanélküliség a hátrányos helyzetű családokban.

Egy orosházi, munkanélküliek körében végzett kutatás szemszögéből áttekintették a munkanélküliség társadalmi jelenségét. A munkavállalást nehezítő tényezőket, a munkaerőpiacról kiszorult személyek intézményi segítségének lehetőségét.

- A romák helyzete, a felzárkózás lehetőségei. (2019 decemberében kerül megtartásra)

A megbeszélésen áttekintésre kerül társadalmunk egyik legsúlyosabb gondja, a szegénységben élők, köztük a romák helyzetének a romlása.

A gyermekvédelemben dolgozók folyamatos szakmai felkészültségének biztosítása:

A szakember kompetenciájának, segítő attitűdjének és elfogulatlanságának megkérdőjelezése a munkavégzését megnehezíti, visszaveti a szociális segítő munka

konstruktív együttműködésre, beláttatásra és belátásra alapozó folyamatát. Ezen nehézségekre a főiskolai, egyetemi képzés nem megfelelő mértékben készíti fel a pályára érkezőket. Évek óta tendencia, hogy kliensek közül egyre többen kisebb-nagyobb súlyú mentális zavarban szenvednek. Többségük kezeletlen, segítségre szoruló, azonban azt elutasító betegségtudat hiányában. Elengedhetetlen, hogy a munkatársak biztonságérzete stabilizálódjon, túlterheltségük megszűnjön annak érdekében, hogy jól működő intézményt lehessen fenntartani.

A szakmai munkakörökben foglalkoztatott közalkalmazottak folyamatos szakmai felkészültségét többféle módon biztosítja az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat.

Az esetek kapcsán felmerülő napi problémák, kérdések megoldására, folyamatba építetten konzultációs lehetőségek álltak a dolgozók rendelkezésére, melyeket a szervezeti egységvezetők, illetve az intézményvezető biztosítottak.

A szervezeti egységekben - az egységvezető és pszichológus irányításával - rendszeresen esettanulmányok szervezésére került sor.

A munkatársak számára havonta szupervíziós lehetőség állt rendelkezésre, amelyet igénybe lehetett venni egyénileg, illetve csoportosan is. A hatékony stresszkezelés, a kiégés megelőzése érdekében relaxáción történő részvételt is biztosított az Intézmény.

A helyzetelemzés elkészítéséig, a 2019-es év során több alkalommal belső továbbképzést szerveztek a szervezeti egységvezetők által jelzett témakörben, mely az intézményben foglalkoztatott, felkészült kolléga bevonásával történt. Témái többek között a következők voltak:

- Az alkoholizmus családdinamikai háttere
- A kliensek motivációjának kialakítása és fokozása a motivációs interjú módszerével
- „Kegyetlen játékok”- az iskolai zaklatás pszichológiája és annak kezelése
- Depresszió
- Gyermekbántalmazás és traumatizáció
- Önismeret és konfliktuskezelés
- Boldogság

Az Orosházi Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzat kortárs segítő képzése

A Gyerekbarát Település címhez tartozó cselekvési terv részeként valósult meg a program az Orosházi Diáktanyán. 12 fiatal tudott meg többet a gyermekjogokról, a segítség folyamatáról. Ezek a fiatalok Orosháza városának általános iskoláiból, valamint középiskoláiból képződtek ki, így a megszerzett tudást a város minden intézményében tudják kamatoztatni a jövőben.

Helyzetelemzés

Intézkedés címe: „Okosan az okossal”

A függőség kialakulásának megelőzése érdekében képzések, előadások biztosítása.

Általános cél: a településen dolgozó szakemberek azonos nézőpontjának kialakítása, a gyermekek webes felületek okozta veszélyeztetettségének korai felismerése érdekében. A kiskorú ilyen irányú veszélyeztetettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése.

A függőségekről:

A szenvedélybetegségek kialakulása folyamat. Minden olyan tényező növeli a rizikót, amivel az ember önértékelése sérül.

A tartós stressz állandó megfelelést igényel és elveszi az örömforrások valódi lehetőségét. A “drog” segíti, azt a téves hitet, hogy csak egy kicsit is jó lehet. A személy természetesen ettől nem lesz függő, de minden olyan esetben, ha az önértékelése csökken a pótszerek sámlit tesznek alá. A tartós stressz vagy gyász, veszteség az embernek újra felteszi a kérdést. A kialakult rossz érzést mivel oldhatnám a leggyorsabban?

A szülői magatartás a gyermekkorban jelentős tényező. A gyermek akár kitörni akar a régi életéből, akár mintázza a szülőt, ugyan oda juthat. Keresni kezdi azt az élményt, amitől ő „oké” lesz. Sajnos ez egy idő után már nem lesz a kezében. A drogok balzsamot ígérnek, és csúnyán becsapnak. Akár fájdalomra, akár milyen rossz érzésre újra használni akarja. A reménye annak, hogy „Oké leszek” pl.: fiataloknál, hogy így elfogadják, sőt én leszek a “szuper”, gyors út a függéshez.

A fentiek alapján az az „ördögi kör”, hogy minden drog jó érzést ígér átmenetileg, de a befogadástól az önképig terjed ez. Később azonban a szégyent a kialakult rosszat “kell” szüntetni és önjáró lesz a folyamat. A témában végzett kutatások szerint megállapítható, hogy az érintett kortárs csoportban sajnos mindenkit ér stressz, mindenkinek van gyásza, de csak töredék lesz valamtól függő, inkább a személyiség oldalát kell hangsúlyozni, a meg nem talált önértékelést, a miben is vagy jó hangsúlyozását.

Szenvedélybetegségek kialakulásában szerepet játszó tényezők:

- **Genetikai hajlam:** ha a családban valamely családtag szenvedélybetegségben szenved, örökölheto a „betegség”. Az ismert családi halmozódás azonban önmagában nem jelent genetikai hatást, itt a szociokulturális átöröklés, az alkoholista szülők modelling hatása, a családokban a megnövekedett pszichoszociális stresszor- mind jelentős együtthatói a betegség kialakulásának.
- **Családi háttér:** a szenvedélybetegségek és a család összefüggése kézenfekvő, hiszen személyiségfejlődésünk és viselkedésünk egyik legmarkánsabb meghatározója ez a kis csoport.
- **Társadalmi, környezeti hatások:** munkanélküliség, rossz anyagi, társadalmi helyzet, reklámok, média hatása, kortárscsoport hatása.
- **Gyermekkori feldolgozatlan traumák**
- **Felnőttkori krízisek:** traumák, veszteség, válás, munkahely elvesztése, családi kapcsolatok megváltozása, betegségek.
- **Életkori szakaszok váltása:** klimax, kapuzárási pánik, gyermekek leválása.

Szenvedélybetegségek felosztása:

kémiai függőség:

Kémiai szerek által kiváltott addikció esetében a cél a kémiai anyag megszerzése, elfogyasztása.

- Kábítószeres, drogok
- Alkohol
- Dohányzás
- Gyógyszer

viselkedéses addikciók:

- **Kóros játékszenvedély:** kontroll nélküli szerencsejáték. Hatalmában tartja áldozatát, teljes vagyonvesztést idézhet elő.
- **Kényszervásárlás:** A feszültség levezetésének és az örömszerzésnek egyetlen módja a vásárlás.

- **Munkaalkoholizmus:** A boldogság és siker egyedüli forrása a munka. Az ilyen ember csak a munkában érzi fontosnak magát. A magánéleti, kapcsolati, intimitási hiányait pótolja
- **Számítógép / internet függőség:** Menekülés a valós élettől, személyes kapcsolatokról, felelősségtől, egy olyan virtuális világba, ahol az álmok valóra válhatnak.
- **Szex és szerelem függőség:** A szex olyan kényszeres cselekedetté válik, mely uralja az egész életét, az önkontroll elvész, a szexualitás elveszíti intimitását, meghittségét.
- **Társ és kapcsolati függőség:** Az egyén saját igényeinek háttérbe szorítása árán vállal felelősséget, általában egy aktív szenvedélybetegért.
- **Evési zavarok:** Bulimia, anorexia

Szenvedélybetegségek megelőzése, kezelésének lehetőségei:

- **Családban:** olyan szülő-gyerek kapcsolat, ahol a gyerekek olyan közegben nőnek fel, ahol problémáik megoldásában segítséget kapnak szüleiktől.
- **Iskolában:** Az iskolai programokban a megelőzés az egészségfejlesztés körébe helyezik: tehát a cél az, hogy mit csináljon a gyerek (egészségesen éljen és ezzel az életminősége jobb legyen), és nem az a cél, hogy mit ne csináljon.

A helyzetelemzés elkészítésekor már megvalósult ilyen irányú programok:

A 2019-es évben az orosházi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum szervezésében 2 előadás valósult meg a függőségekkel kapcsolatban. Ezek az előadások az orosházi észlelő és jelzőrendszer számára szóltak, melyen nagyrészt a helyi iskolák és óvodák képviselői jelentek meg. A résztvevő tagok az előadásokon elsajátított tudást és technikákat át tudták adni a kollégáik, valamint az intézményükbe járó gyermekek számára, ezzel is elősegítve azt, hogy a függőségek kialakulását meg tudják előzni, valamint a már esetlegesen kialakult problémákat tudják kezelni.

- Viselkedési függőségekről Szobota Réka pszichológus tartott előadást.

A szakember tájékoztatást nyújtott a függőségek kialakulásának esetleges okairól, valamint azok fajtáiról és kezelési lehetőségeiről. Ezt követően gyakorlati példákon keresztül igyekezett az előadáson elhangzottakat teljesen érthetővé tenni a közönség számára.

- Generációk közötti kommunikációs különbségek- online tér, függőségek címmel tartott előadást Tóth Roland a Dr. Farkasinszky Terézia Rehabilitációs Centrum szakembere. Tájékoztatta a közönséget a jelenkor társadalmi és környezeti hatásairól, a generációk közötti különbségekről, a serdülőkor -önazonosság- és a közösségi média összefüggéseiről, a közösségi média mentális egészségre gyakorolt hatásairól, társadalmi hatásairól, majd konkrét eset kapcsán a kezelés lehetőségeit tárta fel a szakember.

Helyi Esélyegyenlőségi Program
Nők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

A nők célcsoportjának esélyegyenlőségét előmozdítani törekvő munkacsoport a Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023 közötti időszakra vonatkozó intézkedési tervében öt kiinduló problémát tárt fel, melyek az alábbiak:

1. Gyermekszületések csökkenő száma.
2. Családon belüli erőszak jelenléte, mely sürgető társadalmi probléma. A bántalmazottak szégyenlik, titkolják helyzetüket.
3. A nők magukra fordított hasznos, igény szerinti gyermekfelügyelettel ellátott szabadidős tevékenységének kevés, hiányos lehetőségei.
4. A nőket érdeklő témák, Orosházára koncentrálva – internetes közösség hiánya.
5. Orosháza város lakosságának észrevételei, véleménye, javaslatai összegyűjtésének szükségessége.

A feltárt problémákra megfogalmazott intézkedések megvalósítását a munkacsoport tagjai önkéntes munkában végzik, a csoportot a vezetőn kívül négy fő alkotja.

Minden tag közvetlen kapcsolatban áll a nőket érintő szegmensek valamelyikével, így közvetlen rálátásuk van az igényekre és a megtapasztalt helyzeteket behozzák a munkacsoport megbeszéléseire.

A munkacsoport 2019. évben háromszor ülésezett, a célkitűzések megbeszélésén túl igyekeztek új ötleteket bevinni a megvalósítás további lépéseibe. Az intézkedések rövid távú céljai a helyzetelemzések határidőre elkészültek. Az intézkedések megvalósítása középtávon folytatódik, és a munkacsoport tagok remélik, hogy jelentős haladást érnek el az elkövetkezendő időszakban.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében megfogalmazott intézkedésekkel összefüggésben elvégzett feladatok, eredmények az alábbiakban kerülnek intézkedésenként bemutatásra.

1. „Hello Baby” Program

Gyermekszülések számának növekedését célzó program megvalósítása –

Rövidtávú cél: Helyzetelemzés

Határidő: 2019.11.30.

Helyzetelemzés

Feltárt probléma: a gyermekek születésének csökkenő száma.

Orosháza város tekintetében a szülések száma elmúlt 5 évben nem mutat jelentős változást.

Élve szülések száma

Év	Élve szülések száma
2015	224
2016	206
2017	215
2018	208

Forrás: TelR, KSH-TSTAR, Polgármesteri Hivatal

Az ismert társadalmi és demográfiai okok következtében a nőkre kettős elvárás hárul. Az öregedő társadalmakban az eltartó-eltartott arány csak a nők jelenleginél nagyobb arányú gazdasági aktivitásával javítható. Másrészt az időskorúak arányának csökkentése, a nyugdíjrendszerek finanszírozása hosszútávon csak a születésszám emelkedésével javítható. Tehát a nőknek a jelenleginél több gyermeket kellene vállalniuk, és a jelenleginél nagyobb arányban kellene kereső tevékenységet is folytatniuk. Mindez nem képzelhető el a családon, háztartáson belüli terhek nemek közötti igazságosabb munkamegosztása nélkül. A nők hátrányos helyzetének legfőbb oka a mélyen rögződött tradíciókban, a nők és az esélyegyenlőség előítéletes társadalmi megítélésében keresendő. Ezért a helyzet javításának alapvető eszköze a közvélemény „érzékenyítése” az előítéletek visszaszorításának és az esélyegyenlőség kedvezőbb társadalmi megítélésének érdekében.

A generációk egyensúlyának megteremtése érdekében Orosháza Város Önkormányzata az alábbi intézkedésekkel kívánja a feltárt probléma megoldását elérni.

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete a pénzbeli és szociális ellátásokról szóló 4/2015.(II.25.) önkormányzati rendeletébe 2016. évben bekerült az életkezdési támogatás, amely 18.000,-Ft értékű utalvány formájában nyújt segítséget a gyermekvállalás kezdeti szakaszában. Az életkezdési támogatás átadására félévente ünnepélyes keretek között a Petőfi Művelődési Központban kerül sor, melyet az érintett családok mindig nagyon várnak, fogadtatása rendkívül kedvező, és maradandó emlékül is szolgál.

Úgyszintén Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete a pénzbeli és szociális ellátásokról szóló 4/2015.(II.25.) önkormányzati rendelete alapján 2016. január 1. napjától bevezetésre került a gyógyszer-kiváltás települési támogatása, mely kérelemre azon szülő vagy törvényes képviselő számára nyújtható, aki a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény hatálya alatt álló gyermekét bárányhimlő elleni védőoltással kívánja beoltatni. A rendelet 2018. évben elfogadott módosítása következtében a bárányhimlő elleni védőoltás mellett az agyhártyagyulladás és a rota vírus elleni védőoltás költségeit is támogatja az Önkormányzat.

Az Önkormányzat a kötelező ingyenes szünidei gyermekétkeztetést saját költségvetése terhére kiterjeszti valamennyi rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekekre.

Évek óta lehetőség nyílik arra, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek rövid karácsonyi műsor keretében ajándécsomagot kapjanak az Önkormányzat Képviselő-testületétől, melyet lakóhelyük képviselője ad személyesen.

A gyermekvállalás tekintetében a lakhatás biztosításának is jelentős szerepe van. Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testületének 10/2016. (V.02.) önkormányzati rendelete a használt lakás vásárlási támogatásáról változatlanul preferálja a gyermekes családokat, sőt nagycsaládosokat, így ezzel is gyermek- és családbarát intézkedések fogalmazódnak meg.

A szociális biztonság megteremtése érdekében az Önkormányzat fontosnak tartja, hogy a kisgyerekes anyákat segítse a munkába való visszatérésben. A munkavállalás lényeges eleme, hogy a kisgyermekes anyák munkavégzésük idejére gyermekeiket el tudják nap közben helyezni. Ennek érdekében 2019-ben a Könd u. 86. szám alatt 24 bölcsődei férőhely kialakításának munkálatai folynak, melyek előreláthatóan 2020-ban fognak befejeződni.

Az önkormányzati bölcsődék és az óvodák, a magánvállalkozásban működő családi napközik, a város sokszínű iskolarendszere kedvező feltételeket teremtenek a fiatalok életkezdéséhez, családalapításához és gyermekvállalásához.

A gyermekes családok számára fontos szempont, hogy az általuk lakott településen milyen iskolák érhetőek el. Orosháza helyzete kedvező ebből a szempontból, hiszen számos általános iskola, több középiskola, valamint egyetem is működik a városban. Az oktatási intézmények kiemelt figyelmet fordítanak a gyermekek testi, lelki, erkölcsi nevelésére és tehetséggondozására.

A gyermekes családok számára egy város élhetősége szempontjából fontos mérce az egészségügyi ellátás elérhetősége. Orosháza városában az Önkormányzat teljeskörű egészségügyi alapellátás megszervezéséről gondoskodott és a városban kórház is működik. Fontos kiemelni a védőnői ellátás magas színvonalát, melynek jelenléte folyamatosan biztosított a nevelési, oktatási intézményekben.

2. „Családon belüli erőszak” – Prevenció és figyelemfelhívás

Az érintettek figyelmét felhívó program, továbbá a megelőzést célzó program megvalósítása –

Rövidtávú cél: Helyzetelemzés

Határidő: 2019.11.30.

Helyzetelemzés

Feltárt probléma: A családon belüli erőszak jelenléte, mely sürgető társadalmi probléma. A bántalmazottak szégyenlik, titkolják helyzetüket.

A családon belüli erőszak egy nagyon összetett jelenség, több megjelenési formája lehetséges. Alapkövének tekinthetjük az erőszakos magatartást (amely testi, lelki vagy szexuális sérülést okoz), és azt, hogy az áldozat és az elkövető jól ismerik egymást (rokonok, hozzátartozók, együtt élnek). Az erőszakos magatartás célja, hogy az elkövető a másik felet hatalmában tartsa, felette ellenőrzést és uralmat gyakoroljon. Az elkövetés ciklikusan ismétlődik, idővel egyre súlyosabbá válik.

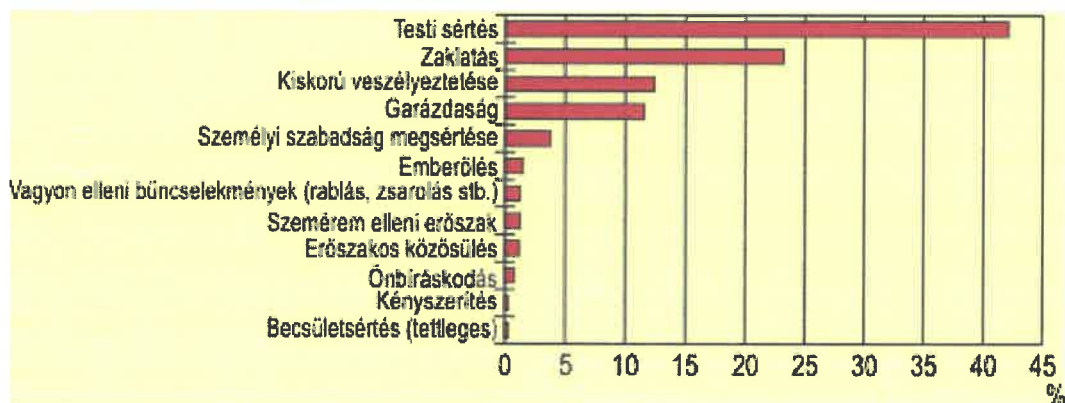
A helyzetelemzés elkészítését, a téma tárgyilagos megítélését nagyban nehezíti, hogy nincsenek pontos statisztikai adatok az előfordulást illetően. Az elkövetések gyakoriságát még megbecsülni sem lehet, pont abból kifolyólag, hogy az „áldozatok” sok esetben nem tesznek feljelentést, tartva családjuk és szűkebb-tágabb környezetük reakciójától, félnek, titkolják a bántalmazást. Nagyon valószínű az is, hogy bejelentést csak a legsúlyosabb bűncselekmények esetében tesznek, a kisebb súlyú esetek nem kerülnek napvilágra, ezáltal a statisztikák sem tartalmazzák, láthatatlanok maradnak a hatóságok, szakemberek számára. Úgyszintén ezt látenciát támasztja alá azt a gyakori jelenség, hogy a bántalmazottak fizikai és lelki függőségben élnek a bántalmazóval, így még, ha szeretnének is, de nem tudnak kilépni a bántalmazó kapcsolatból.

A külső környezet sem mindig segíti a hozzátartozók sérelmére elkövetett erőszakos bűncselekmények feltárását, egy másik család belügyeibe senki sem avatkozik be szívesen. Sajnos még napjainkban is tipikusnak mondható, hogy a családi életet tabunak tekintjük, amibe másoknak nincsen beleszólása. Természetesen mindenkit megillet a magánélet autonómiájának sérthetetlensége, azonban a teljes elzárkózást nem tarthatjuk indokoltnak. Jobban kellene figyelniük egymásra, hogy az erőszakos események ne fordulhassanak elő, illetve ne ismétlődhessenek meg.

Magyarországon az elérhető statisztikák szerint minden ötödik nő olyan családban nőtt fel, ahol az apja verte az anyját.

Havonta legalább 3 nőt meggyilkol férje vagy volt férje, élettársa vagy volt élettársa, barátja vagy volt barátja, alkalmi partnere. A meggyilkolt nőknek több mint felét (volt) férjük vagy élettársuk ölte meg.

A hozzátartozók sérelmére elkövetett erőszakos bűncselekmények megoszlása

Forrás: KSH

A nőket érő erőszak elkövetői az esetek túlnyomó többségében partnerek vagy volt partnerek. A nők elleni erőszakos bűncselekmények 22 százalékát partnerük vagy volt partnerük követte el. A férfiakra vonatkozó hasonló adat 3 százalék volt.

A partnerük által megölt férfiak bírósági aktáiból az esetek 80 százalékában tudható, hogy a nő elkövetővé válását hosszan tartó súlyos feleségbántalmazás előzte meg a férfi részéről.

A nők 23 százaléka élt át legalább valamilyen fajta fizikai erőszakot jelenlegi vagy volt férfitársától. (Az adat konzervatív becslésű alsó érték.) A testi erőszakot átélt nőket partnerük az esetek legkevesebb 7 százalékában szexuálisan is bántalmazta. (Az adat konzervatív becslésű alsó érték.) A testi erőszakot megélt nők 55 százaléka, a szexuális erőszakot megélt nők 44 százaléka a támadás során súlyos sérüléseket szenvedett (zúzódások, ficamok, nyílt sebek, csonttörések, fej- és arcsérülések). A nők egyharmadának orvosi ellátásra volt szüksége a sérülései mértéke miatt.

A nők átlag 35 verést szenvednek el mielőtt segítségért fordulnak, és akkor átlag 5-12 intézménynél, szervezetenél, hatóságnál kérnek segítséget az erőszak megállítása érdekében, mielőtt hatékony segítséget kapnak vagy megölik őket vagy gyerekeiket.

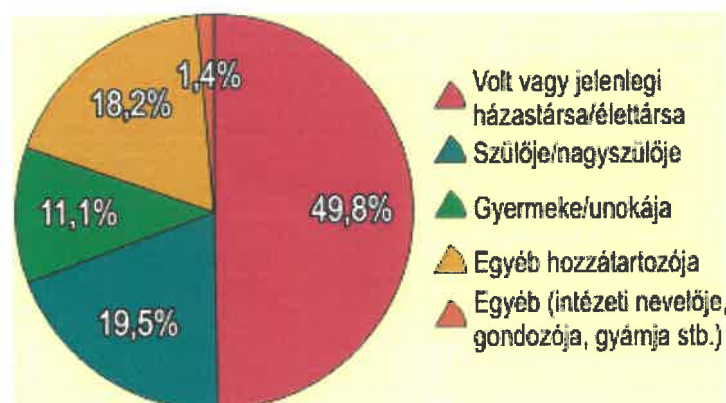
A válást vagy szakítást követő időszakban a nőket érő erőszak gyakorisága és intenzitása jelentősen növekszik, a szakítási szándék bejelentésétől számított két évet a szakirodalom fokozott veszélyességű időszaknak tekinti. Ebben az időszakban sok nő a fenyegetésektől való jogos félelmében tér vissza a partneréhez.

A bántalmazást megélt nők 27 százaléka arról számol be, hogy partnere az erőszakkitörések során soha nem állt alkohol vagy drog hatása alatt.

A párkapcsolati erőszakot megélt nők más nőkhöz viszonyítva ötször olyan eséllyel esnek át vetélésen és abortuszon. A párkapcsolatukban bántalmazást megélt nők ötször olyan gyakorisággal számolnak be depresszióról, mint nem bántalmazott társaik. Ha a kapcsolat még tart, a depresszió esélye 13-szoros.

Magyarországon évente kb. 30 gyermek hal meg bántalmazás vagy elhanyagolás következtében, a gyermekjóléti szolgálatok által nyilvántartott veszélyeztetett gyermekek száma közel 200.000, becslést adatok szerint Magyarországon 1 felismert gyermekbántalmazás esetre 25 rejtett eset jut, míg Nyugat-Európában ez az arány 1:10. Nekünk, szakembereknek a feladatunk, hogy minél inkább ráirányítsuk a közvélemény figyelmét erre a súlyos, egész társadalmat érintő témára és nyíltabb kommunikációval csökkentsük ezt az arányt.

A sértettek megoszlása az elkövetővel való kapcsolatuk szerint, 2011

Forrás: KSH

A média és az internet segítségével a családon belüli erőszakra fel tudjuk hívni a figyelmet, így többet tehetünk a megelőzés érdekében. Az intézkedésben megfogalmazott cél elérése érdekében egy rövid kisfilm készül, mely – reményeink szerint – több nőnek bátorságot ad majd, hogy merjen segítséget kérni. Szakemberek adják tudásukat és tanácsaikat, megoldási javaslataikat arra, hogy a kétségbeesett és bántalmazott nőknek reményteli nyugodt jövőképet állítsanak fel.

A tervezett kisfilmet sugározná az Orosházi TV, az Oroscafe oldalán is szerepelne. Ezen kívül önkénteseink segítségével a közösségi oldalakon is tervezzük a megosztását.

Bízunk abban, hogy a sokoldalú figyelemfelhívás eredményes lesz, és pozitív előre lépéseket tudunk tenni ebben a nehéz témában.

3. „Minden, ami Nő” → Egészséges életmód, sport, mentálhigiéné

Minden korosztálynak lehetőséget adni több oldalú egészségmegőrzésre, fejlődésre–

Rövidtávú cél: Helyzetelemzés

Határidő: 2019.11.30.

Helyzetelemzés

Feltárt probléma: A nők magukra fordított hasznos, igény szerinti gyermekfelügyelettel ellátott szabadidős tevékenységének kevés, hiányos lehetőségei.

A szabadidő egyenlőtlenül oszlik meg a népesség különböző csoportjai között. Sokaknak jelent egyre nagyobb problémát az időhiány: az emberek egyre túlterheltebbek, kevesebb idejük marad arra, hogy minden követelménynek megfeleljenek, a szükséges tevékenységekre kellő mennyiségű időt fordítsanak.

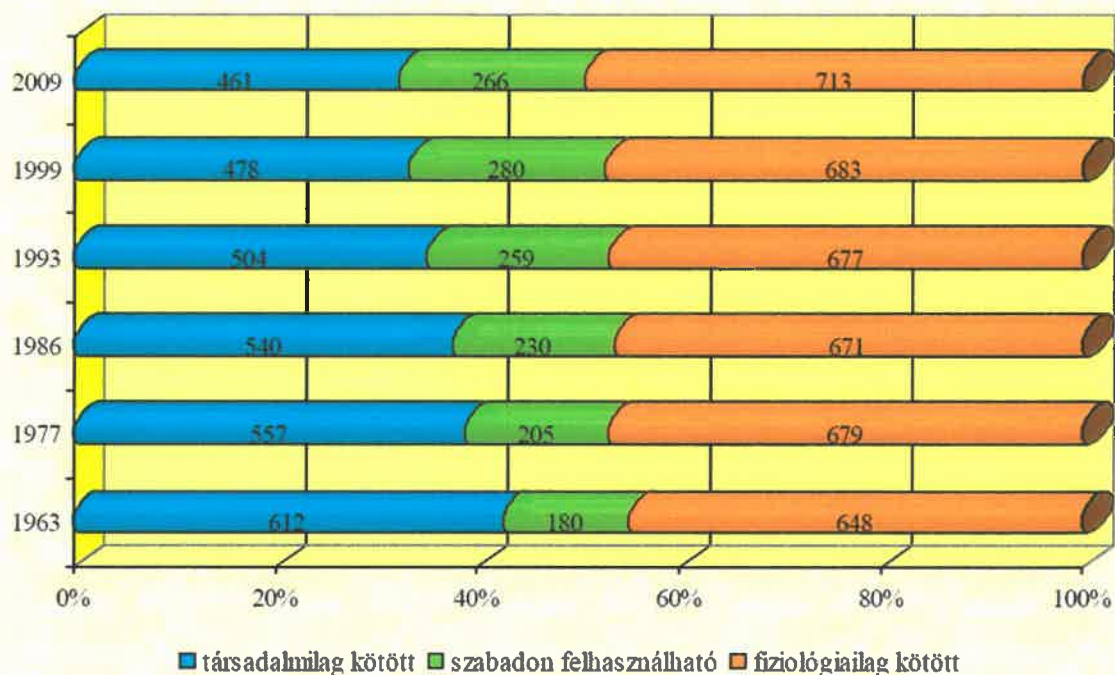
Különösen érvényes ez a nők esetében, akik már nem biztos, hogy jól tudják megélni a tényleges női szerepeket.

A munka világának elvárásai (a tényleges munkaórák, az estére és a hétvégére tolódó munkahelyi feladatok) nehezen egyeztethetők össze a magánélettel, a háztartás fenntartásával, a gyerekek nevelésével.

Gondot jelent a mindennapi élet megszervezése, a beszűkült lehetőségek között pedig nem marad idő olyan tevékenységekre, mint a sportolás, a pihenés vagy a kulturálódás.

Az, hogy kinek mennyi kötelezettsége van, és hogy ezen túl mennyi szabadideje marad, szoros összefüggésben van a társadalmi munkamegosztásban betöltött szereppel. A különböző életszakaszokban, illetve élethelyzetekben más-más elvárásoknak kell megfelelni, ezzel párhuzamosan változik az egyén rendelkezésére álló szabadidő mennyisége is.

A népesség időfelhasználása (perc)

Forrás: KSH

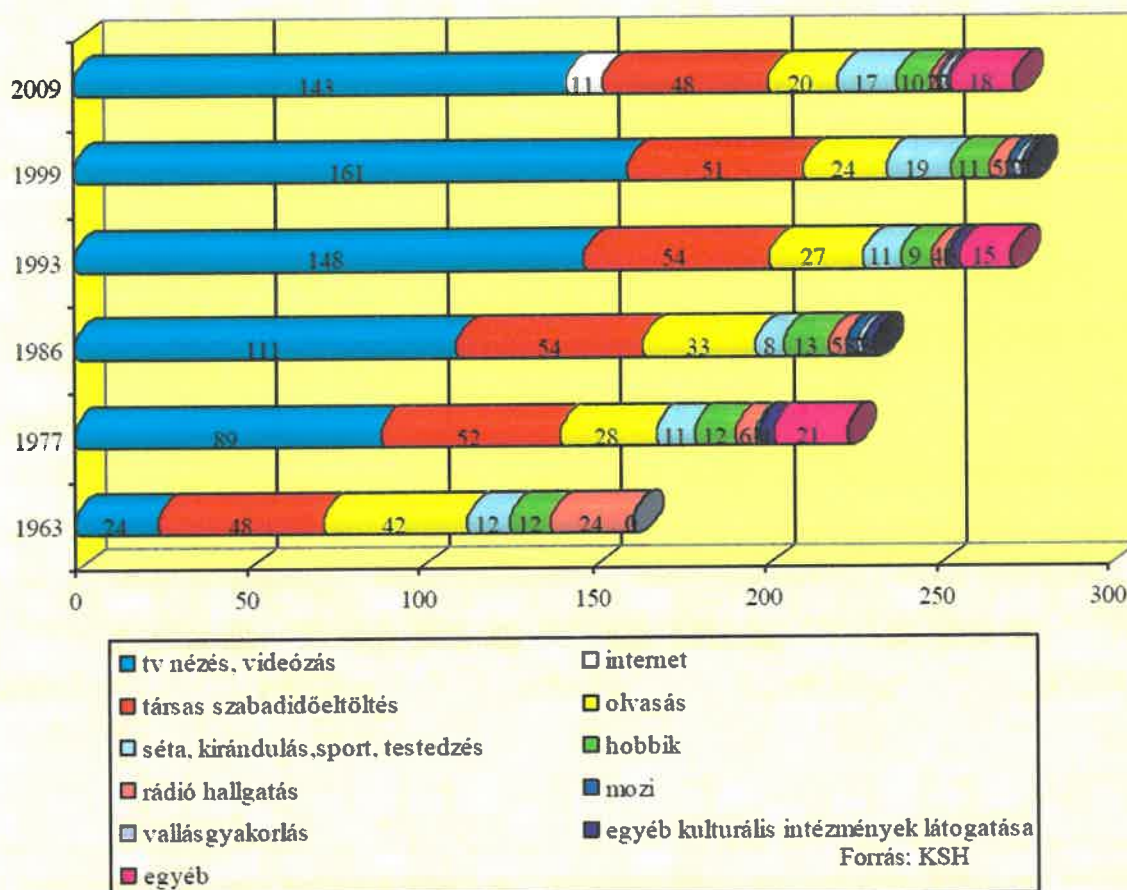
Társadalmilag kötött: a munka, tanulás, és ideszámítjuk a különböző fizetetlen munkákat, például a házimunkát és segítségnyújtást is.

Fiziológiailag kötött: az alvás, az étkezés, valamint az egyéb fiziológiai szükségletek kielégítése.

Szabadon felhasználható: a sportolás, szórakozás, társas együttlétek, valamint a különböző kulturális tevékenységek.

Kérdés, hogy ebbe az időkeretbe milyen szabadidős formák „férnek bele”, mennyire felelnek meg annak az elvárásnak, hogy a pihenés egyben értelmes időtöltés is legyen, segítse a feltöltődést, az egészség megőrzését, és lehetőséget nyújtson a kultúra iránti igény kielégítésére is.

Szabadon felhasználható idő

A Központi Statisztikai Hivatal legutóbb 2009/2010-ben mérte fel a hazai lakosság kulturálódási szokásait a 15-74 éves korosztályban. A Központi Statisztikai Hivatal Kulturálódási szokásainkról készített tanulmányában megállapítja, hogy az utóbbi évtizedekben – beleértve a 2009/2010. évi időmérleg-felvétel adatait is – a legnagyobb időigényű szabadon végezhető tevékenység a televíziózás volt, melynek még mindig meghatározó szerepe van, napi átlagosan 139 perccel, ami a lakosság kultúrára szánt idejének legnagyobb részét, 80%-át teszi ki. Az egyéb kulturális tevékenységekre szánt idő jelentősen csökkent. A többi szabadidős tevékenységben /társas időtöltés (48 perc), az olvasás (20 perc), majd a sport, séta és kirándulás (15 perc)/ nem következett be ennyire jelentős elmozdulás. Mindez arra utal, hogy a tévézés, de a számítógép-használat is elsősorban az egyéb kulturális elfoglaltságok rovására növelte a súlyát, vagyis az emberek ritkábban járnak színházba, moziba, kevesebbet

olvasnak, sportolnak, ezek helyett is inkább tévét néznek, vagy – egyre növekvő időráfordítással – interneteznek.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban megfogalmazott intézkedéssel az a célunk, hogy minél szélesebb körben lehetőséget nyújtsunk életkortól függetlenül a szabadidő tartalmas eltöltésére, ezen belül is felhívni a figyelmet az olyan tevékenységekre, melyek hozzájárulnak a jó egészségi állapot hosszútávú megőrzéséhez.

Ennek érdekében már megvalósult programként említhetem a 2019. márciusában megrendezésre került nőnap nagyrendezvényt, mely az egészségmegőrzéstől a szépségápoláson át a tartalmas és hasznos beszélgetésig mindenkinek élményt adó nap volt.

Általánosságban elmondható, hogy a szabadidő eltöltésekor a sportolás nem élvez prioritást, szemben például az otthoni televízió nézéssel, internetezéssel, „kütyüzéssel”. Az emberek alacsony sportolási hajlandóságukat elsődlegesen a szabadidő hiányával magyarázzák. Az időhiány mellett leginkább a megfelelő sportlétesítmények hiányát, illetve az anyagi (a konditerem, a fitness központ stb. bérleti díja bizony nem mindenki számára fizethető meg) okokat említik a megkérdezettek.

Az egyenlő hozzáférés magához a sportolás lehetőségéhez adottak, hiszen számos olyan helyszín, illetve lehetőség működik a városban, mely teljesen ingyenesen vehetőek igénybe. Ilyenként kell megemlíteni a város több pontján is elérhető sportparkokat (a Hajnal utca – Pacsirta utca sarkán, a dr. László Elek lakótelepen található kutya-futtató melletti és az Ibolya utcai játszótér melletti területen lévő fitness parkok), melyek olyan kültéri edzőgépek összességét jelenti, melyek használata mindenki számára ingyenes, zenei aláfestésként madárcsicsergést kínál, ráadásul kint a szabadban, jó levegőn formálhatjuk testünket.

Sajnos ma még mindig igen kevesen ismerik fel a rendszeres testmozgás fontosságát, jelentőségét. Az európai országokat tekintve Magyarország a „szabadidő-sportolók” számát tekintve igen hátul kullog. Városunkban sem lehetünk teljesen nyugodtak, bár az utóbbi esztendőkből egyes területeken előrelépéseket tapasztalhattunk.

A sportolási lehetőségek adottak Orosháza városában, de létrejött egy olyan új edzőterem is – jelenleg 43 nő részvétele adott – ahol akár gyermek jelenlétében is

tudnak mozogni az anyukák. Azért is kiemelendő ez a kezdeményezés, mert sok esetben a gyermekfelügyelet megoldásának hiányában nincs mód a gyermekes nők számára a rendszeres testmozgásra. Ez a sportolási lehetőség hosszútávú és rendszeres időszakokban látogatható, mely hozzájárul a szabadidő hasznos és tartalmas eltöltéséhez, ezen túlmenően pedig az egészséges életmódhoz, egészségfejlesztéshez is hozzájárul.

Meg kell még említeni a városban működő Egészségfejlesztési Irodát, mely az országban működő többi irodához hasonlóan olyan egészség megőrzési és fejlesztési központ, amely feladata a helyi lakosság egészséggel kapcsolatos ismereteinek bővítése. Emellett egészségügyi szűrési lehetőségeket és egészséges életmód alternatívákat biztosítanak. Az Egészségfejlesztési Iroda programjai keretében alkalom nyílik gerinctornára, női fitnesz tornára, fitnesz csikungra. A programok ingyenesek, regisztrációhoz kötöttek. Emellett több program (EFI Esték, Veszteség-elengedés séta, Testsúlykontroll program) meghirdetésre került, mely hozzájárulhat a szabadidő hasznos eltöltéséhez, és egyúttal az egészségesebb életmódhoz.

4. „Virtuális női közösség”

Egy élő, működő webes fórum létrehozását célzó program –

Rövidtávú cél: Helyzetelemzés

Határidő: 2019.11.30.

Helyzetelemzés

Feltárt probléma: A nőket érdeklő témák Orosházára koncentrálva – internetes közösség hiánya.

Napjaink egyik legfontosabb témáját a közösségi oldalak képezik, amik „megfertőzték” világunk fiataljait és időseit egyaránt. Ma már szinte teljesen magától értetődő az internetes közösségek tagjának lenni, hiszen a legtöbben ennek rendszeres látogatása nélkül el sem tudják képzelni az életüket.

Az összetartozás nagyon erős érzése rendszeresen megjelenik a hálón. Néhányan különösen mélyen elköteleződnek egy online csoport iránt, gyakran mélyebben, mint egy valóságos csoporthoz. Az interneten az előítéletek nagy része eltűnik, mivel a névjegyek általában nem jelzik a rasszt vagy a kort. Valós környezetben rögtön szembeötlik a kor vagy a faji hovatartozás, az interneten előfordulhat, hogy a korról érdeklődik valaki, de a faj, a származás sosem kerül szóba. A státusz is kevésbé jelentős az interneten, mint a valós életben. Nincsenek első osztályok és turista helyek, az a fontos, amit az egyén mond, illetve viselkedik. Itt is vannak vezéregyenységek és csoportnormák, de ezeknek az egyén nincs annyira kiszolgáltatva: bármikor csendben lehet maradni, könnyebb megszólalni, beilleszkedni, és távozni is.

Nem jelentenek korlátot a státusz, a nyelv, a határok, az eltérő kultúrák. Az Interneten sokkal nagyobb szabadsága van az embernek megkeresni, és megtalálni azokat a közösségeket, amelyekben jól érzi magát, ahol hasonlóan gondolkodnak, mint ő. Az egyén egyszerre több közösség tagja is lehet, ugyanúgy, akár a valós életben. A hálón szabadabban lehet próbálgatni az egyéni identitásokat. Be lehet "kukucskálni" közösségekbe anélkül, hogy meg kellene szólalni, vagy fel kellene fedni valós kilétünket. Könnyen előfordulhat, hogy csatlakozunk egy olyan közösséghez az Interneten, amellyel a valós életben sosem találkoznánk, vagy nem lenne lehetőségünk csatlakozni. Például egy orvosokból és egészségüggyel foglalkozó

szakemberekből álló közösséghez a valós életben nehéz lenne csatlakoznia egy átlagembernek. Az interneten egy regisztráció szükséges hozzá, vagy még az sem.

A pozitívumok közé tartozik még, hogy a közösségi oldalak alkalmasak a kapcsolattartásra, régi ismerősök megtalálására, új ismertségek szerzésére. A chat segítségével kapcsolatba léphetünk, beszélgethetünk és videó beszélgetést folytathatunk szintén online társainkkal, de üzenetet küldhetünk az adott közösségi oldalra regisztrált bármely személy számára is.

Napjaink egyre inkább dráguló világában igen hasznosnak mondhatóak a közösségi oldalak abból a szempontból is, hogy az internet alapdíjától eltekintve teljesen ingyen beszélhetünk ismerőseinkkel. Emellett előnye, hogy sokkal gyorsabban szerezhethetünk információkat a különböző eseményekről, programokról, hiszen minden felhasználónak lehetősége van híreket, képeket és videókat megosztani, illetve eseményeket létrehozni, amelyre ismerőseit is meghívhatja. Ezen kívül a szabadidő egy részének eltöltésére is használhatóak a közösségi portálok, mivel számos játékot próbálhatunk ki, amelyek alkalmat adhatnak a szórakozásra, kikapcsolódásra.

Természetesen mindez nem pótolja a személyes jelenlétet, a valós térben történő beszélgetéseket, kikapcsolódásokat. Mégis alkalmazkodva a digitális világ elsöprő uralmához, létrehoznánk egy olyan helyi csoportot, amelyben kortól független nők tudnának beszélgetni, és számtalan témában tapasztalatokat megosztani. Tervezzük, hogy az oldal adminisztrátora időről-időre aktuális témákkal foglalkozó cikkeket, blogbejegyzéseket, riportokat visz be a csoportba, amiről lehet beszélgetni. Megszervezésre kerülhet a virtuális közösség valós térben történő találkozója, ezzel személyessé téve az egész oldalt.

A jelenlegi helyzetben még keressük a megfelelő személyt az oldal létrehozására és gondozására.

5. Kívánságládák kihelyezése Orosházán

A lakosságot foglalkoztató témák megismerését célzó program –

Rövidtávú cél: Helyzetelemzés

Határidő: 2019.11.30.

Helyzetelemzés

Feltárt probléma: Orosháza lakosságának észrevételei, véleményei, javaslatai összegyűjtése

Orosháza Város Önkormányzata Idősügyi Konceptiójának elkészítését megelőzően a 65 év feletti lakosságot kérdőívvel szólítja meg annak érdekében, hogy az idős lakosság szükségleteit, igényeit felmérje, és arra lehetőségeihez mérten reagálva, élhetőbbé tegye Orosháza városát.

Ugyancsak ezt a célt szolgálják a fogadóórák és a közmeghallgatás, melyeken minden orosházi lakos közvetlenül fordulhat problémájával a tisztviselőkhöz, városvezetőkhez.

Ezen lehetőségeket tovább gondolva, a munkacsoport véleménye szerint szükséges lenne olyan ládák kihelyezése a városban, ahova minden lakos névtelenül beledobhatná saját írását nemtől, kortól függetlenül.

Nagyban előmozdítaná és segítené a városvezetés munkáját, hiszen sokan nem élnek a fogadóórák, közmeghallgatás adta lehetőséggel, továbbá így nagyobb lehetőség adódik az igények feltárására is, mivel nem kizárólag az idős lakosság kerülne megszólításra.

Jelenleg a ládák elkészítésének terve, és a kivitelezővel való megbeszélések folynak. Az alapanyagok beszerzése anyagi akadályokba is ütközik, ezért igyekszünk felajánlásokból megvalósítani. Felmérjük, és megtervezzük a ládák helyét, a biztonságos kihelyezés módját. Célszerű lenne olyan közintézményekben elhelyezni, melyek forgalmasak, illetve biztosított a ládák rendeltetésszerű használata. A következő lépés a lehetőség meghirdetése lenne, amit a helyi médián keresztül szeretnénk megvalósítani.

Összegzés: A nők esélyegyenlőségét előmozdítani hivatott munkacsoport által megfogalmazott valamennyi intézkedés rövid távú céljai időarányosan megvalósultak, a helyzetelemzések 2019. november 30. napjáig határidőre elkészültek.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását!

Orosháza, 2019. november 25.

Benedek Szilvia

*Nők esélyegyenlőségével foglalkozó
munkacsoport vezetője*

Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

Helyzetelemzés

Készült: 2019. szeptember 26-án

Készítette: Az idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

Orosháza város idősügyi koncepciójában a célkitűzések kulcsszava az aktív időskor, amely magában foglalja azt, hogy az évek múltával ne kevésbé, hanem még jobban éljünk mindazzal, amit az élet tartogat a munkahelyen, a családban, a közösségekben vagy a társadalomban. Tudatosítani szükséges, hogy a társadalomban milyen hasznos szerepet töltenek be az idősebb emberek, és ki kell használni az értük hozott intézkedésekben rejlő lehetőségeket aktivitásuk fenntartása érdekében.

Az aktív időskor jogosultságok és kötelezettségek összessége, az egyénre is ró feladatot. Az aktivitást magának az idős személynek is vállalnia és akarnia kell. Küzdeni is kell érte szükség esetén a rossz társadalmi beidegződések ellenében mindaddig, míg a kölcsönös tiszteleten és együttműködésen alapuló „minden generáció társadalma” létre nem jön. A negatív társadalmi megítélés miatt általános az idősek negatív önértékelése, elhiszik magukról, hogy elveszítették kompetenciáikat, társadalmi hasznosságukat. Ezt a tévhitet le kell rombolni!

Az Idősügyi koncepció gondolatmenetét, célkitűzéseit szem előtt tartva 2018. évben Orosháza Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálata során az idősek célcsoportjánál három probléma került beazonosításra:

1. a felnőtt idősödő lakosság egészségi állapotromlása negatív hatással van az időskori életminőségre,
2. a társadalmi és családszerkezeti változások okozta elmagányosodás idős korban,
3. informatikai gyakorlat hiánya, korlátozottsága az idősek körében.

A fejlesztési lehetőségek meghatározásával, valamint a jövőre vonatkozó intézkedési tervek kidolgozásával az idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport szeretne hozzájárulni Orosháza városában a célcsoport egészséges, kiegyensúlyozott, társadalmilag aktív életének megteremtéséhez.

1. „Egészséges idősödés”

Intézkedés címe: „Egészséges idősödés”

Feltárt probléma: Egészségi állapotromlás negatív hatásai az idősek életminőségére

Általános cél, hogy Orosháza városában olyan tájékoztató, preventív jellegű előadás és programsorozatok, információs anyagok legyenek széles körben elérhetőek, amelyek felhívják a figyelmet az időskori aktivitás megőrzésének lehetőségére, fejlesztik a felnőtt, idősödő lakosság egészségtudatát (egészségügyi, életmódbeli előadások, preventív tanácsadások, mozgást biztosító programok, szűrővizsgálatok népszerűsítése, szervezése).

Az intézkedés rövidtávú céljának megvalósítása érdekében feltérképezésre kerülnek Orosháza városában a jelenleg működő programok, tájékoztató jellegű információs források, együttműködő partnerek, célcsoport elérhetőségeinek meghatározása.

A Kormány Nemzeti Együttműködési Programjában is megfogalmazta: A magyar lakosság egészségi állapota nemzetközi összehasonlításban rendkívül kedvezőtlen, még attól a szinttől is elmarad, amit gazdasági-társadalmi fejlettségünk lehetővé tenne. Aggasztó mértéket öltenek az egészségi állapot térségi és társadalmi egyenlőtlenségei is.

Az egészségi állapotot kedvezőtlenül befolyásoló tényezők közül az elmúlt években nagy hangsúly került a mozgásszegény életmódra, továbbá a betegségek korai felismerésének jelentőségére. Megállapításra került, hogy a rendszeres fizikai aktivitás, testedzés, sport ellensúlyozza a szervezet képességeinek romlását, csökkenti a betegségek kockázatát, illetve már kialakult betegségben segít a jobb életminőség elérésében, segít fenntartani az önálló életvitelhez szükséges fizikai és szellemi teljesítőképességet.

A mozgás gyakorlása, az aktív élet „kultúrája” életünk során alakul ki bennünk. Ha gyerekkorunk óta mozgásszegény életmódot folytattunk, akkor nagyon nehéz lesz idős korban változtatni, hiszen szervezetünk lustább, kevésbé teherbíró, mint egy folyamatosan aktív életet élő kortársunké. Sohasem késő elkezdeni, hiszen a mozgás minden korban hozzátartozik az életünkhöz, segít a jobb életminőség elérésében.

Szűrővizsgálatok jelentősége:

A szűrés tünet-és panaszmentes személyek egyszeri, vagy inkább időnkénti vizsgálatát jelenti, amit abból a célból végeznek, hogy a még rejtett betegség fennállásának valószínűségét

kizárják, vagy éppen megerősítsék annak lehetőségét. A szűrővizsgálatok célszemélyei az egészséges, vagy magukat egészségesnek gondoló személyek.

A magyar népesség egészségi állapota nemzetközi összehasonlításban kedvezőtlen. A statisztikai adatok azt mutatják, hogy egyre nagyobb jelentőséggel bírnak szűrővizsgálatok.

A lakosságszűrés igénybevétele alkalmas módszer arra, hogy a vizsgált személy számára kellemetlenséget, rejtett tüneteket és panaszokat még nem okozó betegségek mihamarabb kiderüljenek, és mielőbb orvosi kezelésben részesülhessenek.

Orosháza városában az „Egészséges idősödés” intézkedés megvalósítása érdekében ***a jövőben is együttműködő partnerek lehetnek:***

- Orosháza Kórház,
- Orosházi Egészségfejlesztési Iroda,
- Békés Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Osztálya,
- Petőfi Művelődési Központ,
- Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete,
- Sportolók, sportegyesületek /senior tornára nyitott edzők/.

Célcsoport elérhetőségeinek meghatározása:

Egészségünk alakításáért nagy részben mi magunk vagyunk felelősek, hiszen egészségmagatartásunk, káros vagy éppen hasznos életmódbeli szokásaink számos betegség kialakulásához vagy megelőzéséhez hozzájárulhatnak. Az egészségmagatartás Gochman értelmezése szerint (Gochman, 1997) mindazon magatartási mintákat, cselekvéseket és szokásokat magában foglalja, amelyek hozzájárulnak az egészség fenntartásához, az egészség helyreállításához vagy javításához.

Az egészségmagatartás három típusát különítik el:

- a preventív magatartást,
- a betegség-magatartást, és a
- beteg-szerep magatartást.

A preventív egészségmagatartás magába foglal minden olyan tevékenységet, amelynek a célja, hogy az önmagát egészségesnek tartó egyén megelőzze a betegségeket, egészségproblémákat. A betegség-magatartás ezzel szemben az önmagukat betegnek érző egyének olyan tevékenységeit foglalja magában, amelynek célja a betegség pontos meghatározása, a gyógy mód keresése.

A beteg-szerep magatartás szintén a betegekhez kötődik, de célja a betegségből való felépülés, ide tartozik például a különböző kezeléseken való részvétel.

Az egészségmagatartást értelmezhetjük úgy, mint egészséggel kapcsolatos, illetve mint egészségre irányuló magatartást (Glanz, 2002).

Az egészségtudatosság, azaz annak belátása, hogy saját magunk sokat vagy keveset tehetünk a saját egészségünkért, fontos mutatója az életszemléletnek.

Az egészséges idősödés megvalósulása érdekében tervezett programok célja a **preventív egészségmagatartás** egyre széles körben történő népszerűsítése, ennek érdekében a célcsoport is széles körben meghatározható lehet, **korai felnőtt kortól (25 év) egészen a késői felnőtt korig**. Az egészséges idősödés úgy érhető el, ha azt egészségtudatos felnőttkor előzi meg.¹

2. „Értékes idős kor!”, – Generációk egymásért

Intézkedés címe: „Értékes idős kor!”, – Generációk egymásért

Feltárt probléma: A társadalmi és családszerkezeti változások okozta elmagányosodás idős korban

Általános cél, hogy Orosháza városában az idős embereknek lehetőségük adódjon a különböző korosztályokkal történő együttműködésre, a közös időtöltésre és az egymástól tanulásra. A kölcsönösségen alapuló kapcsolatnak köszönhetően feléledhetnek azok az értékközvetítő, élettapasztalat átadó nagyszülői szerepek, amelyek hatására csökkenhet az idősökben a közösség hiány, az elmagányosodás érzete, javulhat az érintettek mentális és pszichés állapota.

Az intézkedés rövidtávú céljának megvalósítása érdekében készítettük el azt a helyzetelemzést, amely meghatározza a célcsoport elérhetőségét, és értékeli a jelenleg működő, generációk közötti együttműködést, a „szükség van rám”, „fontos vagyok” érzés megélését célzó programokat.

¹ A felnőttkor életszakaszai:

1. korai felnőttkor (25 – 45 év)
2. középső felnőttkor (45 – 65 év)
3. késői felnőttkor (65 év felett)

Időskor szakaszai:

1. öregedés kora (65 – 74 év)
2. öregkor (75 – 90 év)
3. aggkor (90 év felett)

Azok az idős emberek, akik nyugdíjba vonulásuk után kielégítő elfoglaltságot találnak maguknak, vagyis feladatokkal és szereppel rendelkeznek szűkebb és tágabb környezetükben, nagyobb eséllyel néznek egészséges, harmonikus öregkor elé. A „produktív”, aktív, testi-lelki harmóniában megélt öregkor természetesen a társadalomnak is érték. Nem pusztán arról van szó, hogy a közösség „eltart” egy idős embert — aki „mellesleg” mindezért egy életen át végzett munkájával és járulékaival bőven megszolgált —, hanem sokkal inkább arról, hogy az idős ember a társadalomnak továbbra is értéktermelő tagja maradhat. A mindennapi szociális környezetben betöltött szerep, a „szükség van rám”, „fontos vagyok” érzés megélése az idős emberek esetében is az önértékelés, az önbecsülés és a hasznosság érzésének legfontosabb forrása. E kétségkívül fontos tényezők mellett a társadalmi megbecsülés és a társadalmi szerep, a személyes fontosság érzése hozzájárulhat az esetlegesen fellépő — változások okozta — stressz hatások feldolgozásához is (Hárdi 2002).

Orosháza városa számára is fontos cél, hogy az időskorúak ne veszítsék el önállóságukat, ne szigetelődjenek el, hanem továbbra is a szűkebb vagy tágabb közösség hasznos tagjának érezzék magukat. Bizonyított tény, hogy a minden korosztály számára kedvező társadalom kialakításának alapköve a generációk közötti kapcsolattartás erősítése, ezzel párhuzamosan a generációs feszültségek enyhítése. Kutatási eredmények szerint a 60 évesnél idősebbeknek közel fele úgy érzi, hogy az emberek törődnek azzal, hogy mi történik a másik emberrel, és kétharmaduk bízik a jövőben. A generációs különbségek áthidalásához, az egymás elfogadásához és a minden korosztály számára kedvező társadalmi viszonyok kialakulásához jelentős mértékben hozzájárulhat az, ha a mostani fiatal és középgeneráció tagjai bíznak abban, hogy majd idős emberként is szükség lesz rájuk.

Célcsoport elérhetősége:

A nyugdíjkorhatárt betöltött, nyugdíjba vonult személyek mellett cél, azok megszólítása is, akik egészségi állapotuk miatt kerültek átmenetileg, vagy akár véglegesen nyugdíjas állományba. Az érdeklődés felkeltése érdekében készült információs anyagok plakátok, szórólapok formájában a médián keresztül juttathatók el a célcsoporthoz. Továbbá egészségügyi, szociális intézmények, szolgáltatók segítségével próbálnánk meg növelni a közösségi programok népszerűségét, látogatottságát.

Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

Jelenleg működő, generációk közötti együttműködést, a „szükség van rám”, „fontos vagyok” érzés megélését célzó programok:

Jelenleg több olyan rendezvény, program került meghirdetésre Orosházán, amely közvetve fontos szerepet szán a generációk közötti együttműködésnek, támogatja a több generációs részvételt, és törekszik arra, hogy minden generáció szórakozási, kapcsolódási vágyát kielégítse.

A generációk találkozására a legtöbb programot a Justh Zsigmond Városi Könyvtár kínalta:

- Karácsonyi játszóház és Társas Est – „Hozd el Anyut, Aput, Nagyt”
- Nyári olvasótábor – Orosháza Város Önkormányzata és a Justh Zsigmond Városi Könyvtár a Nyugdíjas Pedagógusok Orosházi Egyesülete részvételével kínált programot nyári olvasótábor keretében 3-4. osztályos tanulóknak. /játékos nyelvi feladatok, orosházi kalandos tanösvény, vetélkedők, kézművesség, társasjátékok, közös olvasmányélmények és sok-sok vidámság/
- Játszóház a könyvtárban – „ahová a nagymami is szívesen elkísérheti unokáját”
- Kattints velünk! – diákok segítenek az idősebbeknek megismerni a számítógépet, okos telefont, illetve eligazodni az internet világában.

Középfokú tanulmányaikat megkezdőket jogszabály kötelezi 50 óra közösségi szolgálat teljesítésére, amely tevékenység célja az önkéntességen, nem a haszonszerzésen alapul.

A kötelezőség és önkéntesség együttesen érvényesül, mivel a tevékenységet a tanulók önkéntesen választhatják az iskola közvetítette lehetőségek közül. A 9-11. évfolyam tanulói az elmúlt években több szociális intézményben, a város könyvtárában is megfordultak, ahol aktív résztvevői voltak az idősödő lakosságot érintő programok lebonyolításában, a generációk közötti együttműködés megvalósításában.

A tapasztalatok, visszajelzések arra engednek következtetni, hogy a jövőbeni programoknál is számíthatunk a tanulók együttműködésére.

Az Időügyi Konceptió elkészítéséhez az idősödő és idős lakosok körében kibocsátott kérdőívek feldolgozását követően továbbra is megállapítást nyert, hogy a generációk egymást segítő életközössége serkentőleg hat az időskori társadalmi aktivitás fennmaradására, az idős személy testi, lelki egészségének megőrzésére.

A többgenerációs életközösség a fiatalok számára is hasznos: túl az idősek nyújtotta napi szintű segítségen, tapasztalatokhoz juttatja a fiatalokat a saját sikeres időskorukra való tudatos

Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

felkészülése céljából. Könnyebb megérteni és elfogadni az öregedés folyamatát, elkerülni az idősekre vonatkozó negatív sztereotípiákat.

Az idős emberek is igénylik a fiatalokkal való békés kapcsolat kialakítását, nem jellemző a távolságtartás az idősekre. Sokuk válaszából kitűnt, hogy a fiatalok boldogulásáért aggódnak, segíteni akarnak nekik.

Együttműködő partnerek lehetnek:

- Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ intézményei
- Orosháza város közoktatási intézményei
- Orosháza város közművelődési intézményei
- Orosháza Kórház
- Orosházi Egészségfejlesztési iroda
- Orosháza Város Önkormányzatának együttműködő partnerei:
 - Rákócziutcai Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
 - Nyugdíjas Pedagógusok Orosházi Egyesülete
 - Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
 - Fegyveres Testületek Nyugállományúak Klubja
 - Fénysugár Nyugdíjas Egyesület
 - Határőr Nyugdíjasok Orosházi Egyesülete
 - Cinkusiak Baráti Köre – Bokréta Népdalkör

3. „Fiatalság záloga - tanulj velünk!”

Intézkedés címe: „Fiatalság záloga - tanulj velünk!”

Feltárt probléma: Informatikai gyakorlat hiánya, korlátozottsága az idősök körében

Általános cél: számítógép-, internet-, és mobiltelefon használatával kapcsolatos digitális alapképzések segítségével csökkenteni az idősök aktív társadalomból való kirekesztődésének kockázatát.

Rövidtávú cél: helyzet- és igényfelmérés

Életünk minőségét nagymértékben befolyásolja, hogy viszonyulunk magunkhoz, és más emberekhez, hogyan tudunk alkalmazkodni környezetünkhöz, a környezeti változásokhoz. Az

Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

elmúlt időszakban társadalmi szinten egyre nagyobb figyelmet kap az emocionális nevelés, a globális szolidaritás, a generációk közötti kommunikáció és az időskori tanulás.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy egyre több idősebb korcsoportba tartozó ember vállalja a tanulást, belső igény, külső kényszer hatására, szórakozási, hasznos időtöltés, vagy bizonyítási vágyból, és a fiatalabb generációkkal való aktív kapcsolattartás érdekében.

Az iskolai közösségi szolgálat, valamint a nyári diákmunka keretében a Justh Zsigmond Városi Könyvtárban dolgozó diákok évről-évre segítséget nyújtanak az idősebb korosztály számára a számítógép, a mobiltelefonok és az internet használatának elsajátításában.

Az ingyenes program iránt az érdeklődés folyamatos, ezért a kulturált körülmények közötti eredményes tanulás feltételeinek megteremtése érdekében szükséges az előzetes időpont egyeztetés.

Megállapítható, hogy a program népszerű, az igénybevevők táborának szélesítése a kapacitások bővítési igényét vonhatja maga után.

Ennek érdekében indokolt lehet további együttműködő intézmények felkutatása, vagy olyan önkéntesek bevonása a programba, akik segítségével nemcsak a nyári hónapokban, hanem egész évben biztosított lenne a tanulás, fejlődés lehetősége.

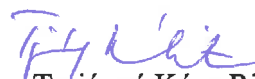
Az Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport által elkészített helyzetértékelés során egyértelműen megállapítást nyert, hogy Orosháza városában – az együttműködő partnerek széles körének közreműködésével – sok program kínál lehetőséget az egészséges, aktív, generációs együttműködésre nyitott időskorra vágyó lakosság számára.

A munkacsoport legfőbb céljának nem a programok számának bővítését, vagy új programok megvalósítását, hanem a meglévő programok iránti igények növelését, és az új keletű tapasztalatok szerint azok fejlesztését tartjuk.

A programok népszerűsítését, az igénybevevők táborának növelését segítheti, ha egy-egy célkitűzés érdekében egyszerre több együttműködő partner is jelen van.

Orosháza, 2019. szeptember 26.

A munkacsoport által készített helyzetelemzést rögzítette:

Tarjáné Kósa Rita
munkacsoport-vezető

**Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport szakmai
munkájának ismertetése 2018-2019 évek vonatkozásában.
(HEP Orosháza)**

A Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport bemutatása

A Munkacsoport tagjai

- Vakok és Gyengénlátók Békés megyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport
- Orosházi Kórház – Kerekes Józsefné kórházi szociális munkás
- Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskola
- Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete
- Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete

Fontos megjegyezni, hogy a Munkacsoport tagjai őszinte elhivatottságot éreznek azzal kapcsolatosan, hogy az általuk képviselt sorstársak élete valóban könnyebb legyen Orosháza városában. Elmondható, hogy a Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport nagy létszámú csoport, ahol a tagok aktívak és könnyen mobilizálhatóak. Amennyiben személyi változás történik a munkacsoportban, szinte azonnal találunk új és hasonlóan lelkes tagtársakat.

A Munkacsoport rendelkezik évente megújított éves munkatervvel, amely előrevetíti az aktuális évre váró feladatokat.

Általában évente két alkalommal ülésezik a Munkacsoport, melyről minden esetben jelenléti ívvel kiegészített jegyzőkönyv is készül.

Az elmúlt időszakban személyi változások történtek a munkacsoport összetételében:

2018 évtől kezdve az Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klubjának klubvezetői feladatait *Bohus- Krajó Tünde* látta el, aki szintén vállalta, hogy részt vesz a Munkacsoport munkájában. Ugyancsak 2018. évet érintően *Várnainé Imre Gizella* kórházi szociális munkás nyugdíjba vonult, helyette *Kerekes Józsefné* kórházi szociális munkás vette át a pozíciót.

A Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskolaképviselőként *Kacsala Gyöngyi* munkaviszonyának megszűnése miatt döntött úgy, hogy nem vállalja tovább a munkacsoportban betöltött státuszát.

2019. január 1-jétől a munkacsoportot az alábbi személyek képviselik:

- Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport
Fülöpné Sáros Erika
Kvakné Hábli Zsuzsanna
Podmanyczki Lászlóné
Virág Ida
- Orosházi Kórház – Kerekes Józsefné kórházi szociális munkás
- Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola
Pesics Hajnalka
- Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub
Antaliné Elek Judit
Bohus-Krajó Tünde
Dr. Dimákné Demeter Krisztina
Felföldiné Nagy Teréz
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete
Kabódi Károly
Szanda Gábor
- Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete
Danicska Józsefné
Holecska Judit
Jandzsó Jánosné

Amikor a Munkacsoport intézkedési tervei, javaslati megszülettek a 2018-2023 közötti időszakra, mindenképpen az volt a cél, hogy elősegítsük a fogyatékkal élők esélyegyenlőségét, ezáltal jobb életminőséget teremtve számukra.

Három fontos feladatkörünk van, három alappillérünk, melyre tudatosan építkezünk:

- *Infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben*
- *Fizikai akadálymentesítés megvalósítása a közintézményekben*
- *Az információhiányból eredő diszkrimináció csökkentése, a társadalmi integráció elősegítése*

Ennek megfelelően, továbbra is készek vagyunk kilépni „komfortzónánkból”, hiszen a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása érdekében – folytatva eddigi gyakorlatunkat – továbbra is a közintézmények személyes megkeresését tartjuk elsődlegesnek. Megemlíteném, hogy ezzel az újszerű ötletünkkel jelentős eredményeket értünk el. Kiemelném az orosházi 1. számú postát, ahol kitűnő együttműködéssel megvalósulhatott 2018-ban az előlépcsők sárga színű jelzőfestése és csúszásmentesítése, illetve tájékoztató táblák kihelyezése.

Új elemként vezetnénk be, hogy támogatókat, szponzorokat is keresnénk és aktivizálnánk, céljaink megvalósítása érdekében. A támogatók anyagilag és akár munkavégzéssel, önkéntes feladatvégzéssel is támogathatnák közös ügyünket.

2018. február hónapban – úgy gondolom, hogy egyedülálló kezdeményezésként – munkacsoportunk bemutatkozhatott az Orosháza Város Önkormányzat munkatársai előtt, hirdetve, hogy az egyik legfontosabb lépés, megismerni a fogyatékkal élőket, megismerni mindennapi nehézségeiket. Csak is ezt követően várhatjuk el, hogy a nem fogyatékkal élők elfogadják fogyatékkal élő embertársaikat.

Felismertük, hogy nyitnunk kell az emberek felé, mert csak is ez segítheti elő a szemléletváltást. A következő 5 évben munkacsoportunk „Ismerj meg, fogadj el” címmel érzékenyítő programokat, fórumot és közös rendezvényt, kirándulást szervezne, más célcsoport bevonásával is.

Úgy gondoljuk, hogy ez is újszerű kezdeményezés, hiszen tudatosult bennünk, hogy a HEP munkacsoportok közös összefogással még hatékonyabban működhetnek, kiváló lehetőséget teremtve a tapasztalatcserére.

Infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben (2018-2023)

Általános cél, hogy az infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése megtörténjen az közintézményekben.

Rövidtávú cél (2019.11.30.): akadálymentesítés hiányának felmérése, stratégia készítése, támogatók felkutatása.

Eddig megtett intézkedések:

A Fogyatékkal Élők Esélyegyenlőségével Foglalkozó Munkacsoport 2019. január 04-én ülésezett, mely megbeszélésen a tagok megállapodtak abban, hogy a meghatározott célok minél hatékonyabb elérése érdekében az alábbi intézkedések szükségesek:

A munkacsoport tagjai a HEP IT által megfogalmazottak szerint továbbra is személyesen keresik fel a közintézményeket, annak érdekében, hogy Orosházán minél több intézményben valósuljon meg az infokommunikációs akadálymentesítés.

Hiányfelmérés:

Átgondolva az eddig megkeresett intézményeket és az ehhez kapcsolódó eredményeket, úgy döntött a munkacsoport, hogy új, eddig még nem látogatott intézményeket keres fel, illetve olyan közintézményekbe mennek el újra, ahol még további eredményekre lehet számítani.

Fontos megemlíteni, hogy az Orosháza 1. számú postán jelentős eredményekről lehet beszámolni a bejárás hatására. A posta vállalta, hogy az előlépcsőket és a szélfogóban található lépcsőt sárga színű jelzőfestéssel és csúszásmentesítéssel látja el, illetve a szélfogóban egy nagyméretű tájékoztató tábla kerül elhelyezésre, az alábbi felirattal: *„Fogyatékkal élő ügyfeleink segítséget az 1-es és 2-es ablaknál kapnak”*. Azt is sikerült megvalósítani, hogy a vakok és gyengén látók ne húzzanak sorszámot.

További lényeges eredményként említendő az orosházi szakrendelő lépcsőinek sárga színű jelölése. Ez volt talán az egyik legnehezebben „kivívott” eredmény, mivel több, sikertelen tárgyalás is zajlott ez ügyben a szakrendelő illetékeseivel.

A Munkacsoport az alábbi intézményeket jelölte ki a célok megvalósítása érdekében:

- Orosházi Járási Hivatal
- Orosházi Járásbíróság
- Orosházi Földhivatal
- Orosházi Autóbusz-állomás
- Orosháza Vasútállomás
- Orosháza Kórház
- Polgármesteri Hivatal Orosháza
- Penny üzlet - Orosháza

A Munkacsoport tagjai megegyeztek abban, hogy a fent felsorolt intézményeket felkeresik **2021. november 30-ig** az alábbiak szerint:

Orosházi Járási Hivatal

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub

Orosházi Járásbíróság

Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete, Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete

Orosházi Földhivatal

Kórházi szociális munkás

Orosházi Autóbusz-állomás

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola, Munkacsoport vezető

Orosháza Vasútállomás

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola, Munkacsoport vezető

Orosháza Kórház

Kórházi szociális munkás

Polgármesteri Hivatal Orosháza

Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport

Orosházi Kórház – Kerekes Józsefné kórházi szociális munkás

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete

Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete

Penny üzlet - Orosháza

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub

A Munkacsoport tagjai megállapodtak abban is, hogy tartani fogják egymással a kapcsolatot és amennyiben idejük engedi, egymást is segítve, közösen fogják felkeresni a kiválasztott intézményeket.

Továbbá egyetértés született az ügyben is, hogy az intézmények felkeresésénél egy-egy szervezet tagja saját intézményének, szervezetének több képviselőjével együtt is felkeresheti a közintézményeket, ezzel is előmozdítva a minél sikeresebb és hatékonyabb együttműködést.

Intézkedés címe:	Infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Infokommunikációs akadálymentesítés hiánya a közintézményekben
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és	Általános cél: infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben

hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú cél: akadálymentesítés hiányának felmérése, stratégia készítése, támogatók felkutatása Középtávú cél: közintézmények személyes megkeresése, támogatók bevonása Hosszútávú cél: infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása a közintézményekben
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Hiányfelmérés, stratégia kidolgozás Közintézmények személyes megkeresése, folyamatos konzultáció Infokommunikációs akadálymentesítési beruházások megvalósítása
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester
Partnerek	Érintett intézmények, civil szervezetek vezetői
Határidő(k) pontokba szedve	Rövidtáv: 1 év (2019.11.30.) Középtáv: 3 év (2021.11.30.) Hosszútáv: 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtáv: hiányfelmérés Középtáv: közintézmények személyes megkeresése Hosszútáv: akadálymentesített közintézmények száma (3 db)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Közintézmények, lehetséges támogatók érdektelensége - személyes és ismételt meggyőzés alkalmazása, támogatók bevonása az érzékenyítő programokba
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás

Fizikai akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben

Általános cél, hogy a fizikai akadálymentesítés bevezetése megtörténjen az intézményekben.

Rövidtávú cél (2019.11.30.): akadálymentesítés hiányának felmérése, stratégia készítése, támogatók felkutatása.

Eddig megtett intézkedések:

A Fogyatékkal Élők Esélyegyenlőségével Foglalkozó Munkacsoport 2019. január 04-én ülésezett, mely megbeszélésen a tagok megállapodtak abban, hogy a meghatározott célok minél hatékonyabb elérése érdekében az alábbi intézkedések szükségesek:

A munkacsoport tagjai a HEP IT által megfogalmazottak szerint továbbra is személyesen keresik fel a közintézményeket, annak érdekében, hogy Orosházán minél több intézményben valósuljon meg a fizikai akadálymentesítés.

Hiányfelmérés:

A Munkacsoport az alábbi intézményeket jelölte ki a célok megvalósítása érdekében:

- Orosházi Járási Hivatal
- Orosházi Járásbíróság
- Orosházi Földhivatal
- Orosházi Autóbusz-állomás
- Orosháza Vasútállomás
- Orosháza Kórház
- Polgármesteri Hivatal Orosháza
- Penny üzlet - Orosháza

A munkacsoport tagjai megegyeztek abban, hogy a fent felsorolt intézményeket felkeresik **2021. november 30-ig** az alábbiak szerint:

Orosházi Járási Hivatal

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub

Orosházi Járásbíróság

Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete, Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete

Orosházi Földhivatal

Kórházi szociális munkás

Orosházi Autóbusz-állomás

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola, Munkacsoport vezető

Orosháza Vasútállomás

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola, Munkacsoport vezető

Orosháza Kórház

Kórházi szociális munkás

Polgármesteri Hivatal Orosháza

Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport

Orosházi Kórház – Kerekes Józsefné kórházi szociális munkás

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete

Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete

Penny üzlet - Orosháza

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub

A Munkacsoport tagjai megállapodtak abban is, hogy tartani fogják egymással a kapcsolatot és amennyiben idejük engedi, egymást is segítve, közösen fogják felkeresni a kiválasztott intézményeket.

Továbbá egyetértés született az ügyben is, hogy az intézmények felkeresésénél egy-egy szervezet tagja saját intézményének, szervezetének több képviselőjével együtt is felkeresheti a közintézményeket, ezzel is előmozdítva a minél sikeresebb és hatékonyabb együttműködést.

Intézkedés címe:	Fizikai akadálymentesítés szintjének javítása a közintézményekben
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fizikai akadálymentesítés alacsony szintje a közintézményekben
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános cél: fizikai akadálymentesítés szintjének javítása a közintézményekben Rövidtávú cél: akadálymentesítés hiányának felmérése, stratégia készítése, támogatók felkutatása Középtávú cél: közintézmények személyes megkeresése, támogatók bevonása Hosszútávú cél: fizikai akadálymentesítés megvalósítása a közintézményekben
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Hiányfelmérés, stratégia Közintézmények személyes megkeresése, folyamatos konzultáció Fizikai akadálymentesítési beruházások megvalósítása
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester
Partnerek	Érintett intézmények, civil szervezetek vezetői
Határidő(k) pontokba szedve	Rövidtáv: 1 év (2019.11.30.) Középtáv: 3 év (2021.11.30.) Hosszútáv: 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtáv: hiányfelmérés, stratégia kidolgozás Középtáv: közintézmények személyes megkeresése Hosszútáv: akadálymentesített közintézmények száma (3 db)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Közintézmények, lehetséges támogatók érdektelensége - személyes és ismételt meggyőzés alkalmazása, támogatók bevonása az érzékenyítő programokba
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás

Információhiányból eredő diszkrimináció csökkentése, a társadalmi integráció elősegítése – témában

Általános cél a diszkrimináció csökkenése, a társadalmi integráció erősödése.

Rövidtávú cél (2019.11.30.): „Ismerj meg, fogadj el” címmel érzékenyítő programok megvalósítása.

Eddig megtett intézkedések:

A Fogyatékkal Élők Esélyegyenlőségével Foglalkozó Munkacsoport 2019. január 04-én ülésezett, mely megbeszélésen a tagok megállapodtak abban, hogy a meghatározott célok minél hatékonyabb elérése érdekében az alábbi intézkedések szükségesek:

A munkacsoport célja, hogy a fogyatékkal élőkkel szemben az információhiányból eredő diszkrimináció csökkenjen és erősödjön a társadalmi integráció. A csoporttagok úgy vélik, hogy a HEP IT ezen intézkedése még hatékonyabban segítheti elő az infokommunikációs és a fizikai akadálymentesítés megvalósulását.

A munkacsoport úgy állította össze intézkedési tervét, hogy azok elemei egymást erősítsék és egymás sikereit felhasználva képesek legyenek a további fejlődésre.

Hiányfelmérés:

A munkacsoport rövidtávú céljai között szerepel az „Ismerj meg, fogadj el” elnevezésű érzékenyítési programsorozat. A csoport úgy gondolja, hogy elsősorban az általános és középiskolás korú fiatalokra kell fókuszálni, őket kell felkeresni és megváltoztatni szemléletüket a fogyatékkal élőkkel kapcsolatban.

Ez kizárólag a személyes találkozások, kontaktok során valósítható meg, hiszen a „testközelség” ereje mindig a legmeghatározóbb élményt képes nyújtani.

Újszerű elképzelés az is, hogy a csoport tagjai lehetőleg egyszerre keresnék fel a célcsoportokat. Ezzel kapcsolatosan megkereső, tájékoztató levelek készülnek az iskolák részére.

Az alábbi általános és középiskolák megkeresését tervezi a munkacsoport:

- Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola
- Orosházi Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
- Czina Sándor Általános Iskola
- Kossuth Lajos Szakképző Iskola

Az érzékenyítések olyan alkalmak során kerülnének megvalósításra, amelyek illeszkednek az oktatási intézmények tanítási és szokásrendjéhez.

Ezen kívül olyan tervek is megfogalmazásra kerültek, amelyekben felnőtt célcsoportokat keresnének fel a csoporttagok, elsősorban családi napok és egyéb rendezvények során.

Lényeges szempont, hogy minél több embernek tudjon bemutatkozni, illetve érzékenyíteni a csoport.

Az érzékenyítések megvalósításának határideje: 2019. november 30.

A Munkacsoport ezzel kapcsolatosan körlevelet fogalmazott meg, melyben kérte a kiválasztott intézményeket, hogy segítsék elő, hogy a Munkacsoport az általuk megszervezésre kerülő családi napokon, nyílt napokon, sport napokon – érzékenyítéssel egybekötött programmal – bemutatkozhasson. Sajnos az orosházi általános és középiskolák elzárkóztak ettől a lehetőségtől, érzésünk szerint nem a fogyatékkal élők elutasítása miatt, csupán arra való hivatkozással, hogy nincs megfelelő lehetőség (mert már volt ilyen program, vagy még megbeszéljük az illetékesekkel stb.). Természetesen nem adtuk fel a próbálkozást, hiszen tudtuk, hogy a két programot 2019. november 30. napjáig meg kell valósítanunk.

Érzékenyítő rendezvények

1. rendezvény:

Helyszín: Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Platán Idősek Otthona, 5900 Orosháza, Teréz utca 14.

Időpont: 2019. május 23.

Rendezvény megnevezése: „Vidám Majális” kulturális találkozó

A Vidám Majális rendezvény egy olyan hagyományos, évek óta megrendezésre kerülő program, ahová több megyéből érkeznek alap-, és szakosított ellátást igénybe vevő ellátottak, illetve szociális területen dolgozó munkatársak. A rendezvénynek minden évben az Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Platán Idősek Otthona és Idősek Klubja ad otthont.

A Vidám Majális kulturális találkozóként definiálható, ahol idős személyek és gondozóik mutatják be, hogy miben tehetségesek. 2019. évben több mint 90 szereplővel és 20 műsorszámmal készültek a részt vevők, egy igazán vidám és hangulatos napot varázsolva.

A munkacsoport tagjainak lehetőségük volt ezen a rendezvényen a bemutatkozásra, érzékenyítések megvalósítására, különböző szemléltető eszközök alkalmazásával. A csoporttagok szóróanyagokat adtak át, illetve tájékoztatták az érdeklődőket a HEP munkájáról és a csoport célkitűzéseiről is. Az érzékenyítő program magas érdeklődés mellett zajlott.

2. rendezvény:

Helyszín: Alföld Gyöngye Kalandpark, 5904 Orosháza Gyopárosfürdő, Gyopárosi u. 3.

Időpont: 2019. június 22.

Rendezvény megnevezése: „Családi Nap” az Orosházi Kórház munkatársainak és hozzátartozóiknak.

Az Orosházi Kórház Családi Nap rendezvénye egy olyan hagyományos, évek óta megrendezésre kerülő program, ahol a kórház munkatársai és családtagjaik közösen szórakozhatnak, kapcsolódhatnak egy igazán szép környezetben. A rendezvénynek már évek óta az Alföld Gyöngye Kalandpark ad otthont.

Az Orosházi Kórház rendezvényén történő részvételi lehetőségnek azért örültünk, mert ezen a programon együtt voltak a szülők, nagyszülők és a gyermekek is, remek alkalmat teremtve a munkacsoport bemutatkozásának.

A munkacsoport tagjainak lehetőségük volt érzékenyítések megvalósítására, különböző szemléltető eszközök alkalmazásával. A csoporttagok szóróanyagokat adtak át, illetve tájékoztatták az érdeklődőket a HEP munkájáról és a csoport célkitűzéseiről is. Az érzékenyítő program magas érdeklődés mellett zajlott. A munkacsoport mellett Információs és Koordinációs Pontok képzett fogyatékosügyei tanácsadói is várták az érdeklődőket, akik a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, társadalmi integrációjának és komplex rehabilitációjának elősegítéséért dolgoznak, az érintettek és a velük foglalkozó szakemberek támogatása által.

Mindkét esemény a helyi média bevonásával zajlott, az Orosházi Kórház Családi napján a Munkacsoport vezetője interjút adott a médianak, a rövidtávú programelem ismertetésével, bemutatásával és a várható eredmények ismertetésével.

Intézkedés címe:	Információhiányból eredő diszkrimináció csökkentése, a társadalmi integráció elősegítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Ismerethiány és diszkrimináció jelenléte a fogyatékkal élő személyeket érintően
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános cél: diszkrimináció csökkentése, társadalmi integráció erősítése Rövidtávú cél: „Ismerj meg, fogadj el” címmel érzékenyítő programok megvalósítása Középtávú cél: fórum (fogyatékkal élők és döntéshozók részvételével) és közös rendezvény szervezése az idős személyeket képviselő HEP munkacsoporttal Hosszútávú cél: találkozás más településen élő sorstársakkal – kirándulás szervezése, bemutatkozási lehetőség a helyi médiában
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Közüntézmények felkeresése, érzékenyítések megszervezése Együttműködés kidolgozása Orosháza Város Önkormányzatával és a HEP időseket képviselő munkacsoportjával Más településen élő civil szervezetek felkeresése, együttműködés kidolgozása
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata, önkéntesek Felelős: Polgármester
Partnerek	Érintett civil szervezetek, érintett célcsoportok
Határidő(k) pontokba szedve	Rövidtáv: 1 év (2019.11.30.) Középtáv: 3 év (2021.11.30.) Hosszútáv: 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtáv: érzékenyítő programok (2 alkalom) Középtáv: fórum és közös rendezvény szervezése a HEP időseket képviselő munkacsoporttal (1-1 alkalom) Hosszútáv: kirándulás szervezése más települések sorstársaihoz (1 alkalom), a célcsoport bemutatkozása, szereplése a helyi médiában (évente minimum 6 alkalom)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Célcsoport és együttműködő partnerek érdektelensége – tájékoztatás, személyes meggyőzés
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás

A Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó Munkacsoport tehát a 2019. évet figyelembe véve maradéktalanul teljesítette a rövidtávú célokat az infokommunikációs, a fizikai akadálymentesítés és a diszkrimináció csökkentése érdekében. 2020-2021-ben azonban további feladatok (középtávú célok) várnak majd ránk, reméljük, hogy ezt követően is sikeresen megoldjuk majd a Munkacsoportra váró feladatokat, hatékony segítséget nyújtva a város fogyatékkal élő sorstársainak.

Orosháza, 2019. október 31.

A beszámolót összeállította:

Tóthné Kis Judit
Tóthné Kis Judit

Munkacsoport vezető

Beliczáné Dudás Erzsébet <erzsebet.dudas.beliczane@tef.gov.hu>

2020.10.14. 14:19

Hep felülvizsgálat

Címzett Pető Margit <peto.margit@oro shaza.hu>

Tisztelt Dr. Pető Margit!

Tisztelt Dénes Tünde!

Köszönöm, hogy véleményezés céljából megküldték részemre Orosháza Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023 I. felülvizsgálatának tervezetét. Az abban megfogalmazott felülvizsgálati részek tartalmazznak minden fontos felülvizsgálati elemet, a jogszabályi előírásoknak megfelel a tervezet. Külön kiemelendő városukban a Hep Fórum munkacsoportjaiban végzett munka, a munkacsoportok szerepe a HEP intézkedéseinek megvalósításában.

További munkájukhoz jó egészséget kívánva,

Üdvözléssel:

Beliczáné Dudás Erzsébet
esélyegyenlőségi mentor

Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság
Dél-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság

Cím: 5600 Békéscsaba, Kétegyházi út 1.
Mobil: +36 30 566-3962

P Kérem, gondoljon környezeti felelősségére, mielőtt kinyomtatja ezt az e-mailt!

Ezen üzenet és annak bármely csatolt anyaga bizalmas, jogi védelem alatt áll, a nyilvános közléstől védett. Az üzenetet kizárólag a címzett, illetve az általa meghatalmazottak használhatják fel. Ha Ön nem az üzenet címzettje, úgy kérjük, hogy telefonon, vagy e-mail-ben értesítse erről az üzenet küldőjét és törölje az üzenetet, valamint annak összes csatolt mellékletét a rendszeréből. Ha Ön nem az üzenet címzettje, abban az esetben tilos az üzenetet vagy annak bármely csatolt mellékletét lemásolnia, elmentenie, az üzenet tartalmát bárkivel közölnie vagy azzal visszaélnie.

This message and any attachment are confidential and are legally privileged. It is intended solely for the use of the individual or entity to whom it is addressed and others authorised to receive it. If you are not the intended recipient, please telephone or email the sender and delete this message and any attachment from your system. Please note that any dissemination, distribution, copying or use of or reliance upon the information contained in and transmitted with this e-mail by or to anyone other than the recipient designated above by the sender is unauthorised and strictly prohibited.

